

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 20 JANUARI 1926

No. 525

INHOUD

Mededeeling van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	Blz.	52
DE COÖPERATIE IN HET BANKBEDRIJF door <i>Mr. C. J. de Vriese</i>		52
Een nieuwe regeling tot bijlegging van conflicten in den Engelschen Scheepsbouw door <i>Ir. B. Bötger</i>		54
De Kolenpositie in 1925.....		55
Wijziging in de Statistiek van In- en Uitvoer door <i>J. H. F. Claessens</i> met naschrift door <i>Mr. Dr. J. H. van Zanten</i>		57
De Fondsen voor de Sociale Verzekering II (Slot) door <i>J. C. Schröder</i>		59
De Rijksmiddelen.....		62
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
De Buitenlandse handel en de Steenkolenpositie door <i>Dr. T. E. Gregory</i>		63
De Poolsche crisis door <i>Dr. R. Kerschagl</i>		65
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.....		66
MAANDIJJFERS:		
Overzicht der Rijksmiddelen.....		67
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....		68—74
Geldkoersen.	Bankstaten.	Goederenhandel.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. v. d. Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart*.Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink*.Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam. Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

19 JANUARI 1926.

Het aanbod van geld nam de afgelopen week nog sterk toe. Kwam de vorige week de meerdere geldruimte hoofdzakelijk tot uiting in een sterke daling van de prolongatierente, deze week kon ook de rente voor particulier disconto een flink stuk terugloopen. Geopend op 3¼ pCt., werd aan het einde der week voor 2½ pCt. afgedaan. Ook callgeld was zeer overvloedig aangeboden; slechts enkele kleine posten konden plaatsing vinden.

* * *

De Minister van Financiën heeft de inschrijving opengesteld op schatkistpapier op Donderdag 21 Januari a.s. Aangeboden worden drie- en zes-maands

promessen en 4 procent's jaarbiljetten tot een totaal bedrag van slechts 25 miljoen gulden.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft weinig veranderingen van beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels daalde van f 93,8 miljoen tot f 89,8 miljoen. De beleeningen blijken met f 2,5 miljoen te zijn toegenomen. De voorraad gouden munt vertoont een vermindering van nagenoeg f 1 miljoen. De zilvervoorraad steeg met ruim f 500.000. De post papier op het buitenland vermeerderde met een kleine f 400.000, terwijl de diverse rekeningen onder het actief met een ongeveer gelijk bedrag afnamen.

De biljettencirculatie daalde van f 884,3 miljoen tot f 858,8 miljoen. Het tegoed van het Rijk en de rekening-courant-saldi van anderen klommen resp. met f 13,4 en f 9,6 miljoen. Het beschikbaar metaal-saldo stelde zich f 100.000 hooger. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 50.

* * *

Er heerschte deze week op de wisselmarkt een zeer vaste stemming voor Ponden. De aanhoudend stijve geldkoersen te Londen tegenover de sterk teruglopende Nederlandsche geldmarkt lieten niet na invloed uit te oefenen op de stemming, vooral nu na de jaarswisseling de terughoudendheid voor buitenlandsche beleggingen grootendeels verdwenen is. Geopend op circa 12,06¼ werd al spoedig voor 12,08 afgedaan. Vooral in het laatst der week nam de vraag nog toe, zoodat gisteren voor 12,09¼ werd verhandeld. Ook voor Dollars was de stemming vast. Veel verandering in den koers kwam er echter niet, evenmin als voor de overige goudwissels. Voor Franken was de markt ongeveer gelijk aan de vorige week. Ook nu weder vrij groote schommelingen zonder een sterke verandering in het niveau.

LONDEN, 18 JANUARI 1926.

Nadat geld in de eerste helft van verleden week zeer schaarsch en gezocht was, was de toestand later beëindigend gemakkelijker. De opinie is echter, dat de hoëveelheid vlottend geld, beschikbaar voor de markt, op het oogenblik krap bemeten is en dat de eerstvolgende weken daarom vrij groote schommelingen in den prijs van „call money” zullen brengen.

Disconto werd, onder den invloed van de hogere noteringen voor Dollars en Guldens, iets zwakker en besluit de week op 4¼—¹³/₁₆ voor prima 3-maands bankaccepten.

Slot New York en Amsterdam resp. 4,86 en 12,09.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

Verslag van de 2e Zitting in 1925.
(Vervolg).

Vaststelling der verplichte minste
bemanning.

De artikelen 2, 3, 6 en 7 der Instructie omtrent de samenstelling van de bemanning van schepen, welke den Rijn boven Duisburg bevaren, instructie van kracht in de Oeverstaten, behalve Nederland, worden vervangen door de volgende bepalingen:

Artikel 2. Als regel moet voor vaartuigen, niet voorzien van mechanische middelen van voortbeweging, de hieronder omschreven bemanning — de schipper daarbij niet medegerekend — voldoende worden geacht:

- a. voor vaartuigen van minder dan 50 ton laadvermogen voor het Rijnvak boven Worms 1 matroos en 1 scheepsjongen;
- b. voor vaartuigen van 15 ton tot en met 750 ton 1 matroos; 1 hoven 750 ton en met 1000 ton 1 matroos en 1 scheepsjongen;
- boven 1000 ton tot en met 1.500 ton 2 matrozen; boven 1500 ton tot en met 2500 ton 2 matrozen, en 1 scheepsjongen;
- boven 2.500 ton en met 3000 ton 3 matrozen; hoven 3000 ton 3 matrozen en 1 scheepsjongen.

Van dezen regel mag alleen in de hieronder omschreven gevallen worden afgeweken.

Artikel 3. Eene versterking der bemanning door vermeerdering van het aantal manschappen, of door de vervanging van een scheepsjongen door een matroos, kan geëischt worden voor de vaartuigen der klassen, genoemd in artikel 2, letter b:

a. indien zij plomp van vorm zijn of ondoelmatig zijn ingericht;

b. indien zij het grootzeil voeren.

Artikel 6. Als regel moet — behalve de schipper — de hieronder genoemde bemanning voldoende worden geacht:

1. voor schroef- en raderstoombooten:

tot en met 60 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels		boven 60 M ² tot en met 120 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels		boven 120 M ² tot en met 200 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels	
1 matroos	1 machinist	1 matroos	1 machinist 1 stoker	2 matrozen 1 scheepsjongen	1 machinist 2 stokers
1 man	1 man	1 man	2 man	3 man	3 man
totaal 2 man		totaal 3 man		totaal 6 man	

2. voor schroefstoombooten:

boven 200 M ² tot en met 320 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels		boven 320 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels	
3 matrozen	2 machinisten 2 stokers	4 matrozen	2 machinisten 4 stokers
3 man	4 man	4 man	6 man
totaal 7 man		totaal 10 man	

3. voor raderstoombooten:

boven 200 M ² tot en met 260 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels		boven 260 M ² tot en met 320 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels		boven 320 M ² totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels	
4 matrozen	2 machinisten 2 stokers	5 matrozen	2 machinisten 4 stokers	6 matrozen	2 machinisten 6 stokers
4 man	4 man	5 man	6 man	6 man	8 man
totaal 8 man		totaal 11 man		totaal 14 man	

Artikel 7. Eene versterking van het machinepersoneel (machinisten en stokers) kan geëischt worden voor stoombooten, waarvan de stoomtoestellen tengevolge van hunne inrichting en van derzelve aantal meer toezicht en bediening vereischen.

Eene vermindering van het machinepersoneel (machinisten en stokers) kan toegestaan worden:

- a. voor sleepbooten welke, blijkens hun scheepspatent, slechts in gebruik zijn voor plaatselijk vervoer op bepaalde korte gedeelten van den Rijn en waarop voor den machinist tijd overblijft om naast zijn gewonen dienst den ketel of de ketels te bedienen, en

b. voor sleepbooten, waarvan de bouw of de bijzondere inrichting — en wel bepaaldelijk voor wat betreft de stoomketels, het stoomwerktuig of de stookinrichtingen — eene eenvoudige bediening mogelijk maken, een en ander evenwel met inachtneming van eene behoorlijke dienstaflossing. Voor raderstoombooten van meer dan 320 M² verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels mag echter in geen geval het aantal stokers tot beneden 5 worden verminderd.

Eene versterking van het dekpersoneel (matrozen en scheepsjongens, kan geëischt worden voor stoombooten van plompen vorm of ondoelmatige inrichting, alsook wanneer in verband met de afmetingen, met den bouw en met de bestemming van de stoomboot aan te nemen is, dat het voorgeschreven dekpersoneel voor eene behoorlijke bediening van de stoomboot niet in alle omstandigheden toereikend is.

Eene versterking van het dekpersoneel (matrozen en scheepsjongens) door de toevoeging van een scheepsjongen, of, ingeval deze reeds is voorgeschreven, door de vervanging van den scheepsjongen door een matroos, moet geëischt worden:

- a. voor sleepbooten met een totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels boven 120 M², niet voorzien van mechanische hulpmiddelen voor de behandeling der ankers en der sleep-trossen, en
- b. voor goederenbooten en passagiersbooten.

Beneden St. Goar kan op sleepbooten met een totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels boven 120 M², tot en met 200 M², welke voorzien zijn van mechanische hulpmiddelen voor de behandeling der ankers en der sleep-trossen, de scheepsjongen vervallen.

Aan boord van stoombooten met een totaal verwarmd oppervlak van den ketel of de ketels boven 120 M², tot en met 200 M², mag een het roer bedienende gepatenteerde stuurman (loods) slechts dan tot het dekpersoneel worden medegerekend, indien van dit laatste reeds eene versterking heeft plaats gehad.

De in Nederland van kracht zijnde instructie wordt in denzelfden zin gewijzigd.

De bovengenoemde wijzigingen worden 1 Januari 1926 van kracht.

De Commissarissen der Oeverstaten worden verzocht zoo spoedig mogelijk aan de Commissie den tekst der in hunne respectieve landen voorgeschreven instructie ter toepassing van het bovengenoemde besluit, te doen toekomen.

Noot van het Secretariaat: Bovengenoemde wijzigingen hebben niet tot doel, de tegenwoordige samenstelling der bemanning van Rijnschepen te veranderen, maar alleen om met den huidige toestand, welke daarin bestaat, dat wat vroeger uitzondering was, nu regel is en omgekeerd, rekening te houden.

DE COÖPERATIE IN HET BANKBEDRIJF.

Voor circa f 350 millioen zijn deposanten betrokken bij coöperatieve banken hier te lande. Het staat dus wel vast, dat deze instellingen groot vertrouwen wisten te winnen, maar alleen wanneer haar basis en bestuur onaanvechtbaar zijn, behoeft geen vrees gekoesterd te worden, dat dit vertrouwen ook weder verloren zou kunnen gaan.

Iedereen kent uit het dagelijksch leven wel een coöperatieve in- of verkoopvereniging en is zich van haar bestemming bewust om aan de leden het voordeel te brengen, dat gelegen is eenerzijds in het gemeenschappelijk, en daardoor in het groot, inkoop van wat de deelnemers behoeven, en anderzijds in het gemeenschappelijk, en daardoor in een sterke positie, verkopen van de gezamenlijke producten; in beide gevallen een logische samenwerking op reële basis, waarbij de wederzijdsche prestaties van vereniging en koper of verkoper telkens binnen betrekkelijk korten tijd afloopen.

Geheel anders is het karakter van een bank. Zij werpt zich op als zelfstandig en blijvend intermediair tusschen credietgevers en credietnemers. Om dit doel te kunnen bereiken moet zij deposanten zoo lang mogelijk en voor een zoo hoog mogelijk bedrag aan zich binden. In tegenstelling met de in- en verkoopverenigingen is voor een bank het eenzijdig winnen en daarna behouden van crediet in breede kringen de hoofdvoorwaarde voor het bereiken van haar bestemming.

Voor het oprichten van een coöperatieve vereniging is het niet noodig eenig geld of goed in de

nieuwe gemeenschap in te brengen: het is een vereeniging van personen en het karakteristieke in de coöperatie, self-help, maakt, dat zij voornamelijk personen bijeenbrengt, die geen contant geld kunnen of willen storten. Bijgevolg pleegt het vereenigingsvermogen, ontstaan door storting op de aandelen of door inhouding van winsten, in verhouding tot de obligo's klein te zijn, zoodat degenen, die met de banken in relatie treden, op de coöperatieve aansprakelijkheid moeten steunen. Maar uittreding staat den leden vrij. Een slecht gang van zaken, welke bij een bank soms jaren latent kan zijn, pleegt aan insiders eerder bekend te worden, dan aan outsiders. Onder omstandigheden, dat de coöperatieve aansprakelijkheid voor depositanten van nut zou worden, zou zij dus juist een dalende tendenz vertoonen. Deze tendenz zal nog worden versterkt door het feit, dat meervermogene leden in doorsnede zich eerder zullen terugtrekken, dan minder vermogene, omdat zij ten gevolge van aanleg en geschooldheid in 't algemeen scherper plegen te letten op omstandigheden, die hun bezit zouden kunnen aantasten. Die vrijheid van uittreding is dus volkomen in strijd met het vragen om vertrouwen aan depositanten.

Het lichaam, dat als bank, d.w.z. als zelfstandig intermediair tusschen credietgevers en credietnemers, wil fungeren, heeft een stevige basis noodig. Hoe grooter haar gestort kapitaal in verhouding tot hare loopende engagementen is, hoe zekerder zij bestand is tegen economische storingen. Hoe meer nog te storten kapitaal in de plaats treedt van gestort kapitaal, hoe meer de vastheid van haar basis afneemt; crediet aan aandeelhouders tot een nog onbepaald toekomstig tijdstip en zonder dekking treedt alsdan in de plaats van beschikbaar kapitaal. De reële waarde van dat crediet aan aandeelhouders is ten deele afhankelijk van werkkraft, ten deele van de ups en downs die handelskapitalen en beleggingen doormaken. Juist wanneer in een periode van malaise de grootste eischen aan het weerstandsvermogen der banken worden gesteld, zal de reële waarde der coöperatieve aansprakelijkheid op haar laagst zijn. Voor het vormen van een vaste basis is zij dus ondeugdelijk.

De groote coöperatieve banken plegen te bestaan uit een centrale, wier leden lokale coöperatieve banken zijn, die op hun beurt zoowel vereenigingen als personen tot leden hebben. Het gevolg hiervan is, dat men bij het eventueel geldig maken van de aansprakelijkheid der leden van de centrale bank te maken kan krijgen met honderden lokale banken, met honderden leden-vereenigingen van die lokale banken en met tienduizenden personen-leden van die vereenigingen en van de lokale banken. De houding van één lid kan tot een proces dwingen, waarbij allen belang hebben. De practijk leert, dat bij de liquidatie van coöperatieve vereenigingen zeer veel, en dan gedurende ettelijke jaren, wordt geprocedeerd over de aansprakelijkheid, waardoor de financieele resultaten van de pogingen tot uitwinning van alle aansprakelijke personen ongunstig worden beïnvloed. Bij de groote aantallen leden en de opeenstapeling van onderling afhankelijke coöperatieve vereenigingen tusschen de crediteuren en de ten slotte aansprakelijke individuen zijn ingewikkelde en eindeloze processen bijna onvermijdelijk. De mogelijkheid van dergelijke processen maakt de coöperatieve aansprakelijkheid een onvoldoende dekking voor het risico van crediteuren eener bank.

Crediteuren hebben echter niet alleen recht op 100 pCt. van hunne vordering, zij moeten er ook zeker van zijn, dat zij hun geld op tijd krijgen. Daarom moet een groote bank in de eerste plaats ter dekking van haar bedrijfsbehoeften: voor kassen op verschillende plaatsen, voor geld- en effectenzendingen onderweg, voor inventarissen en gebouwen de voortdurende, en dus niet van opzegging afhankelijke, beschikking hebben over een bedrag, dat het totaal dezer opsomming dekt. Alleen contanten, toebehoorend aan de bank zelf, komen hiervoor in aanmerking en geen aanspra-

kelijkheid is in staat hun plaats in te nemen.

Evenwel, wanneer het vermogen van de bank niet grooter is, worden haar rente afwerpende, maar risico in zich sluitende operatiën tot de laatste penning met deposito-gelden gefinancierd. Haar intermediair houdt dan nog geen enkele garantie in zich ten opzichte van een tijdige terugbetaling der deposito's: door de afwezigheid van een stootkussen hebben de depositanten een rechtstreeksch belang bij een vlotte afwikkeling van alle credieten en andere beleggingen van de bank, omdat een verschuiving van afbetaling aan de eene zijde een tijdige terugbetaling van hun eigen vordering aan de andere zijde in gevaar brengt. Ook hier is de coöperatieve aansprakelijkheid dus niet in staat, gestort kapitaal te vervangen.

Het kan verantwoord zijn in sommige gevallen over alle boven opgesomde bezwaren heen te stappen en banken op coöperatieven grondslag op te richten, ten einde de in de maatschappij sluimerende krachten door self-help tot ontwikkeling te brengen, maar het kan nimmer verantwoord zijn om langer op een ondeugdelijke basis te werken, dan onvermijdelijk is. Het gebrek aan vermogen kan gedeeltelijk bestreden worden door geleidelijke storting op de aandelen, maar zoowel het gebrek aan vermogen als het bezwaar der vrije uittreding kan verholpen worden door uit de winsten een reservefonds te vormen, dat onafhankelijk van uittreding van leden aan de vereeniging blijft en van zoodanigen omvang is, dat zoowel crediteuren als coöperanten daarin een deugdelijke bescherming tegen onaangename verrassingen hebben. Hierop moeten dus alle krachten worden gericht.

De leden van de bank zijn echter tevens haar cliënten; cliënten dus met zeggenschap over de samenstelling van het bestuur en de algemeene lijnen van het beleid. Het samentreffen van deze twee kwaliteiten leidt er toe, dat men de aan depositanten te vergoeden rente hoog en de aan debiteuren te berekenen rente laag stelt. In deze zelfde richting werkt daarenboven de neiging om de belangen van het eigen inkomen tegenover die van de gemeenschappelijke bank zwaarder te tellen. Het gevolg is een te groote winstbeperking en daardoor een onvoldoende kapitaalvorming bij de bank. Terwijl naamlooze vennootschappen-banken het geraden vinden hun vermogen slechts enkele malen uit te zetten, ziet men reeds vele jaren bestaande coöperatieve banken balansen publiceeren, waarop het totaal harer uitzettingen dertig, honderd of nog meerdere malen het vereenigingsvermogen overtreft.

Het ligt voor de hand, dat alle coöperatieve banken in haar statuten opnemen, dat zij alleen credieten aan leden geven, maar dat zij bereid zijn deposito's van iedereen aan te nemen. Een ander gevolg van de bovengenoemde rentepolitiek zal daardoor veelal zijn, dat in voorspoedige tijden door de hooge vergoeding meer geld van leden plus anderen naar de bank toestroomt, dan er tezelfdertijd vraag naar crediet van alleen leden bestaat. Toch moet de bank de overvloedige deposito's beleggen, want zij moet daarop zelf rente uitkeeren. Het zal voor haar dus noodig zijn, dat zich beleggingsobjecten met hooge rentevergoeding voordoen, en dit leidt tot verslapping der op die objecten uit te oefenen critiek.

Een tweede gevaar van dien geldovervloed in rustige tijden is, dat men hem gaat beschouwen als iets waarop onder alle omstandigheden mag worden gerekend en dat men dientengevolge nalaat met de mogelijkheid van ongunstige wendingen rekening te houden. Het als regel beschikken over contante middelen, waardoor men een gedeelte van zijn verplichtingen onmiddellijk kan nakomen, wordt dan voor een voldoende liquiditeit aangezien en het begrip, dat een bank zich steeds van al haar verplichtingen op den juisten tijd moet kunnen kwijten, vervaagt ten onrechte.

De lokale banken storten hun overtollige gelden bij hun gemeenschappelijke centrale bank. Deze is ingesteld om het overschot van den een te gebruiken voor

het geven van credit aan den ander en zij moet het daarna overblijvende geld z66 beleggen, dat dit in tijden van nood zeer gemakkelijk weder ten behoeve der locale banken gemobiliseerd kan worden. Geld- overvloed bij de locale banken leidt vanzelfsprekend tot geldovervloed bij de centrale en ook hier doet zich dan de moeilijkheid van het vinden van goede beleggingsobjecten voor. De Centralbank for Norge levert een voorbeeld van de gevolgen eener verkeerde politiek op dit gebied. Zij had haar overtollige middelen in tijden van voorspoed niet uitsluitend in vlug te realiseren beleggingen gestoken, maar zij had ook zelf industrieele en handelscredieten gegeven. Toen de debiteuren der bij haar aangesloten banken na het wegvallen der oorlogsrestricties plotseling groote extra credieten noodig hadden om op de been te blijven, onttrokken die plaatselijke banken hunne deposito's aan de Centralbank en vroegen daarenboven credit. Maar de Centralbank had tegelijkertijd aan haar eigen cliënten om dezelfde redenen bijzondere faciliteiten voor hunne instandhouding te geven. Zoo onderging zij sterken druk van twee zijden en, terwijl het aantoonbaar is, dat zij zeer waarschijnlijk aan de vraag der plaatselijke banken alléén wel zou hebben kunnen voldoen, kwam zij nu te vallen.

Ten slotte zal de vereeniging van cliënt en aandeelhouder in denzelfden persoon tot gevolg hebben, dat vele leden niet of bezwaarlijk in staat zullen zijn hunne verplichtingen uit de coöperatieve aansprakelijkheid na te komen, wanneer hun organisatie eens vastgelopen is. Alle leden-debiteuren moeten dan immers zelfder tijd reeds hun leenschuld aflossen ter voldoening van depositanten en andere crediteuren en vele liquidaties uit den laatsten tijd hebben geleerd, dat dit op zichzelf ook bij goede debiteuren reeds dikwijls moeilijkheden oplevert. Maar daarenboven zal een groot deel der debiteuren, tevens leden, niet eens tot de goede debiteuren mogen worden gerekend, want zij vormen het belangrijkste actief der organisatie en wanneer deze vastgelopen is, zal het ongetwijfeld grootendeels juist aan die leden-debiteuren zijn te wijten.

In sterker mate zullen vele der bovenontwikkelde bezwaren gevoeld worden in de gevallen, dat een bank is opgericht door en voor lieden van één professie. Want een dergelijke instelling is aan veel heftiger schommelingen blootgesteld, doordat voor- en tegenspoed in één tak van bedrijf zijn terugslag geeft op deposito's, creditgeving en de waarde der coöperatieve aansprakelijkheid.

De organisatie van de besturen der coöperatieve banken is juist tegengesteld aan die van groote naamloze vennootschappen. De leden der locale banken kiezen hier hun eigen leiders en de vertegenwoordigers der locale banken benoemen het bestuur hunner centrale bank, zoodat de organen van hoogere orde afhankelijk zijn van die van lagere orde. Van het van bovenaf decreteren van bestuursvoorschriften en van het dwingend opleggen van controlemaatregelen kan hier dan ook nooit sprake zijn. Een locale bank zou slechts uit de centrale coöperatie behoeven te treden, om zich aan de door deze gegeven voorschriften te onttrekken. Toch kan noch verwacht, noch geëischt worden, dat de locale leiders, middenstanders of landbouwers van beroep, het bankvak kennen, noch ook dat de door hen aangestelde boekhouder of kassier evenwaardig is aan een geschoolden bankdirecteur. Alleen de overtuiging van de aanwezigheid van gevaren en moeilijkheden in het bankbedrijf en in het bijzonder het besef van de speciale gevaren, die aan de coöperatie in het bankbedrijf inhaerent zijn, kunnen de plaatselijke banken er toe brengen, door lid van haar centrale te blijven, vrijwillig de leiding te volgen van één of meer daartoe in hun centraal bestuur gekozen ervaren bankiers.

2 December 1925.

Mr. C. J. DE VRIESE.

EEN NIEUWE REGELING TOT BIJLEGGING VAN CONFLICTEN IN DEN ENGELSCHEN SCHEEPSBOUW.

Dezer dagen zijn ¹⁾ plannen gepubliceerd tot vreedelievende oplossing van arbeidsconflicten in den Engelschen scheepsbouw, die ongetwijfeld de aandacht verdienen van allen, die geroepen zijn arbeidsvoorwaarden te regelen. De bedoelde plannen zijn ontworpen en reeds goedgekeurd door vertegenwoordigers van de Shipbuilding Employers' Federation als partij van werkgeverszijde en de Federation of Shipbuilding and Engineering Trades van arbeiderszijde. Zij zullen nu aan de leden der aangesloten organisaties ter verdere goedkeuring worden voorgelegd, vergezeld van een warme aanbeveling van de vertegenwoordigers, zoodat er groote kans bestaat, dat de ontworpen regeling binnenkort in werking zal treden.

In groote trekken komt deze er op neer, dat alle aangelegenheden waarover een arbeidsconflict zou kunnen ontstaan, anders dan die welke met de algemeene loonregeling in verband staan (waarvoor een afzonderlijke regeling getroffen zal worden) eerst onderling besproken zullen worden in de betrokken onderneming. Komt men niet tot overeenstemming, dan komt het geschil voor een plaatselijke commissie, daarna zoo noodig voor een landelijke, terwijl, als er dan nog geen oplossing gevonden is, een algemeene vergadering met een buiten de partijen staanden voorzitter het geschil zal behandelen. Typisch is in deze regeling, ook in vergelijking met vroegere regelingen, de buiten de partijen staande voorzitter, die als bemiddelaar zal optreden, doch geen beslissende stem heeft.

Van belang is, dat op alle vergaderingen de vertegenwoordigers van alle partijen volledige machtiging hebben, overeenkomsten te treffen en het aan hun eigen gevoel van verantwoordelijkheid wordt overgelaten, of zij al dan niet hun stem willen geven.

Het werk zal niet onderbroken worden, noch algemeen, noch partieel, zoolang niet de hierboven genoemde algemeene vergadering heeft plaats gevonden. Is daar geen oplossing gevonden, dan staat elke partij geheel vrij om te doen of te laten wat haar goeddunkt.

Wat verder de regeling in het algemeen betreft is nog van belang, dat deze is gemaakt op den grondslag van de overeenkomst van 1918 omtrent de 47-urige werkweek, terwijl voorgesteld is, om zoodra de regeling door de bonden is bekrachtigd, een regeling voor het vaststellen der loonen te treffen.

Vermelding verdient nog, dat de betrokken arbeidersorganisatie lang niet alle arbeiders in den scheepsbouw omvat. In het bijzonder zijn de geschoolde arbeiders voor het meerendeel in andere vereenigingen georganiseerd. Men verwacht echter, dat wanneer de regeling eenmaal werkt, ook deze andere organisaties zich erbij zullen aansluiten.

De overeenkomst wordt aangegaan voor drie jaar en wordt daarna stilzwijgend voor onbepaalden tijd met een opzegtermijn van een half jaar verlengd.

Wat de bijzonderheden van de regeling betreft diene nog het volgende: De overeenkomst bestaat uit twee deelen, het eerste gedeelte betreft alle aangelegenheden anders dan de loonen, het tweede alle kwesties, die over de tarieven, het stuk- of accoordwerk kunnen ontstaan.

Ontstaat er een geschil, vallende onder de in het eerste gedeelte genoemde aangelegenheden, dan zal de werkman of zullen een aantal vertegenwoordigers der werklieden in de fabriek binnen twee dagen een bespreking hebben met den werkgever; komt men niet tot overeenstemming, dan zal, indien een der partijen dit wenscht, een zelfde bespreking nog eens binnen drie dagen later plaats vinden. Deze tweede bespreking kan, indien dit gewenscht wordt, bijgewoond worden door een „official" van de plaatselijke organisatie. Wordt ook dan geen oplossing gevonden, dan

¹⁾ O.a. in de „Times" van 22 Dec. 1925.

moet, als dit wordt aangevraagd door een der partijen, de kwestie besproken worden in een vergadering van de plaatselijke organisaties der partijen. Wanneer de kwestie echter van algemeenen aard is, of wanneer ze op meer dan een onderneming betrekking heeft, kan ze ook direct voor de plaatselijke organisaties gebracht worden, die dan binnen 10 dagen, nadat een der partijen het aangevraagd heeft, ter behandeling van de aangelegenheid bijeen moeten komen.

Op wensch van een der partijen wordt een kwestie waarover de plaatselijke vertegenwoordigers niet tot overeenstemming kunnen komen, gebracht voor een centrale bijeenkomst, bestaande uit vertegenwoordigers der landelijke werkgevers- en arbeidersorganisaties, welke direct erbij betrokken zijn. Deze bijeenkomsten zullen elke veertien dagen gehouden worden; kwesties moeten, om behandeld te worden, 10 dagen voor de bijeenkomst ingediend worden. Wanneer dan ten slotte ook in deze bijeenkomst nog geen oplossing wordt gevonden, kan over de aangelegenheid, wanneer beide partijen daarin toestemmen, door arbitrage worden beslist.

Ook kan de kwestie gebracht worden in een algemeene vergadering waar de Employers' Federation en al de contracteerende vakverenigingen vertegenwoordigd zijn. De aanvraag daarvoor moet binnen 3 dagen geschieden, waarop de vergadering binnen 14 dagen daarna moet plaats vinden. Deze vergadering kan de kwestie ook aan arbitrage doen onderwerpen, terwijl ze, wanneer de mogelijkheid om tot een oplossing te komen alsnog bestaat, ook voor ten hoogste 10 dagen geschorst kan worden. Over de regeling van de geschillen over de tarieven zijn geen bijzonderheden gepubliceerd.

Ik zou niet zoo spoedig in het kort de aandacht op deze voorgestelde overeenkomst gevestigd hebben, wanneer deze niet een bijzonderheid had, die haar van de verschillende instituten, die zoo voor en na ter oplossing van het sociale vraagstuk zijn aangeprezen of zijn opgericht, onderscheidt. Ik bedoel hier niet den langen weg, die moet worden afgelegd, voordat er tot een stopzetten der werkzaamheden kan worden besloten. Deze moge een uitstel veroorzaken, het is zeer de vraag of het afstel daardoor ook inderdaad in de hand wordt gewerkt. Want aan den eenen kant moge een hoogere instantie sterker hare verantwoordelijkheid gevoelen, aan den anderen kant zal zij de dingen veel principieeler zien, zoodat daardoor de oplossing niet alleen moeilijker wordt, doch tevens, in geval men niet tot overeenstemming komt, de mogelijkheid, dat het conflict zich zoowel in de breedte als in de diepte uitbreidt, niet gering wordt. Ook zie ik in den buiten de partijen staanden voorzitter, waarop als „noch nie dagewesen" in het bijzonder in de „Times" de aandacht gevestigd wordt, niet zoo'n grooten vooruitgang. Zeker, een outsider staat meer onbevangen tegenover de kwestie. Maar het is de vraag of dat steeds wenschelijk is. Wie de practijk van het Schlichtungswesen in Duitschland eenigszins kent, weet, dat in zoo'n geval maar al te dikwijls, om verdere moeilijkheden te voorkomen, „een gulden middenweg" wordt voorgesteld. Dit heeft ten gevolge dat partijen hoe langer hoe meer hunne eischen opdrijven, ten einde te trachten het evenwicht zoo dicht mogelijk te krijgen bij datgene wat ze zichzelf hadden voorgesteld te bereiken. Het zal steeds plicht blijven conflicten zoo lang mogelijk te voorkomen, doch ook hier mag het bekende spreekwoord van de zachte heelmeeesters niet vergeten worden. Daarom is een buiten de partijen staande voorzitter, die het in den regel tot zijn plicht rekent beide partijen zoo veel mogelijk te bevredigen, lang niet altijd een voordeel.

Het groote belang van de voorgestelde regeling is, dat zij in eerste instantie alle aangelegenheden, anders dan die over de algemeene loonregeling, in de werkplaats, fabriek of onderneming zelf doet behandelen. Het bij ons bekende en tot goede resultaten voerende systeem der fabriekskernen wordt dus feite-

lijk als uitgangspunt der verschillende kwesties genomen. En dat dit ook wel degelijk bewust is geschied moge blijken uit het reeds genoemde feit, dat de algemeene loonregeling buiten de overeenkomst valt, en men dus erkend heeft, dat daarvoor een organisatorische behandeling meer geschikt is, terwijl ook andere algemeene kwesties direct voor de plaatselijke organisaties gebracht kunnen worden. Deze grondslag is m.i. het voornaamste van de regeling. Al de instanties, die er na de behandeling in de fabriek komen, kunnen nog zoo zeer bezield zijn met den wil om tot een oplossing te geraken, zij geven ons geen nieuwe gezichtspunten en de ervaringen in de laatste jaren hebben getoond, dat zij door het labiele evenwicht waarin zij verkeeren, geen grooten schok kunnen verdragen. Het overleg van den werkgever met zijn eigen arbeiders leidt er echter toe, tal van belangrijke kwesties in der minne te schikken. En omdat dit den grondslag vormt der voorgestelde overeenkomst, mag de verdere ontwikkeling ervan ongetwijfeld, ook hier in Nederland, met groote belangstelling gevolgd worden.

Ir. B. BÖLGER.

DE KOLENPOSITIE IN 1925.

„Onze medewerker voor kolen schrijft ons:

„De loop van zaken op kolengebied is wel geheel anders dan ook de meest ingewijden meenden te voorzien. Het mag toch van algemeene bekendheid worden geacht, dat van een „kolenpositie" in den zin, die aan dat woord werd gehecht in oorlogstijd en eenige jaren daarna, d.w.z. kolenschaarschte, geen sprake meer is. Voor ons land, zoo min als voor eenig ander land, bestaat gelukkig in dien zin geen kolenpositie meer. Wat Nederland in het bijzonder aangaat, dit is het afgelopen jaar als om strijd met het onmisbare artikel verzorgd, onmisbaar, n'en déplaise olie en andere mededingsters.

„Gaan wij in de eerste plaats na, hoe de toestand in Duitschland zich heeft ontwikkeld. Dit land had gemeend door de gedwongen afsnijding van een gedeelte van zijn kolengebied een zóó gering totaal aan kolen over te houden, dat het nauwelijks genoeg voor eigen gebruik zou bezitten. De verplichte leveringen aan de drie ententelanden, Frankrijk, België en Italië werden als een buitengewone last gevoeld en van vrijen uitvoer zou, zoo lang die last bestond, wel nauwelijks sprake zijn. Inderdaad is de omstandigheid, dat Duitschland een kleinigheid tekort schoot in het maandelijksche quotum voor Frankrijk, mede oorzaak geweest van de Roerbezetting door dat land in 1923. En thans? Wij zien, dat Duitschland met alle denkbare energie zijn kolenuitvoer beoefent en uitbreidt, dat alle oorden, die vóór den oorlog beoefend werden — in de allereerste plaats het zoo gemakkelijk bereikbare Nederland — weder worden beoefend en dat er, ondanks dat, groote, onverkoopbare voorraden van alle soorten kolen, cokes en briketten opgeslagen liggen — op de „Halden" liggen, — zooals men aan de Roer zegt. In hoofdzaak komt deze sterk uitgezette kolenexport naar overzee ten goede aan de haven van Rotterdam en wij gelooven, dat wij het cijfer vrij dicht benaderen wanneer we zeggen, dat het over die haven geleide quantum over 1925 tusschen de 5 en 6 miljoen tons ligt.

Wat over Emden, Hamburg, Bremen, Amsterdam en Antwerpen gaat, zinkt daarbij in het niet. Over wat Duitschland exporteerde langs andere wegen dan den „Wasserweg", bijv. per spoor naar Frankrijk, Luxemburg, Italië en andere landen, zijn de cijfers nog niet bekend. Tegenover het cijfer van 1925 maakt dat van 1913 van 3.900.000 ton wel een poover figuur. En te denken, dat de betrokken kringen tot voor kort nog niet konden gelooven, dat in afzienbaren tijd het vredescijfer van 1913 zou worden bereikt!

De totale productie aan kolen, cokes, briketten, bruinkolen en bruinkoolbriketten in het geheele Duitse Rijk bedroeg over 1925 als volgt:

kolen	ca. 132.000.000	ton	„
cokes	„ 27.000.000	„	„
steenbriketten	„ 4.800.000	„	„
bruinkolen	„ 138.000.000	„	„
bruinkoolbriketten	„ 32.700.000	„	„

Bij dit laatste dient bedacht te worden, dat de „Einschränkung“, die de Roermijnen zich door hun syndicaat vrijwillig opleggen, voor kolen 55 pCt. bedraagt. Voor briketten etc. bedraagt de beperking nog iets meer. Er zijn dientengevolge vele duizenden werkloze mijnwerkers in Westfalen. Van belang is, dat de „sociale lasten“ in Duitschland over 1925 ca. M. 1,80 per ton kolen bedroegen tegen M. 0,57 in 1913!

Ook in Engeland geen opwekkend beeld. Ook daar gedurende en kort na den oorlog een sterk vergroote productie, met, aan den anderen kant, afnemende vraag. In de middelen ter afwending van de crisis verschillen Engeland en Duitschland. In laatstgenoemd land trachtte men door het verleenen van uitsstel van belastingbetaling de ontevreden mijnwerkers wat afleiding te bezorgen. Staatshulp werd gevraagd, doch afgewezen en ten slotte werd door een scheids-gerecht den mijnwerkers een matige loonsverhooging toegestaan. In Engeland wilde men geenszins aan de met klem door de arbeiders verlangde loonsverhooging toegeven en ware de Staat niet tusschenbeide getreden door wat later kortweg en geheel juist genoemd is de subventieverleening aan de mijnen, die 1 Augustus 1925 is ingegaan en die tot 15 December jl. den Staat reeds £ 31 miljoen kostte, dan ware de strijd, die toch eenmaal zal moeten worden uitgevochten, reeds lang beslist. Misschien voelt de Regeering zich tegen Mei a.s. sterker en heeft zij zelf geen lust, om langer op kunstmatige wijze den natuurlijke loop van oeconomische krachten te stuiten. Wanneer dan de schade door korteren duur van het conflict geringer zal blijken te zijn dan in 1925 het geval geweest zou zijn, heeft zij in elk geval den dank der gemeenschap verdiend voor haar ingrijpen in 1925. De schade door een staking is nl. zoo groot (geraamd op 300 à 400 miljoen £ per 3 mnd.) dat de kosten van het subsidie al door een betrekkelijk geringe verkorting van haar duur worden gecompenseerd.

Een onmiddellijk gevolg van de Britsche regeeringssubsidie is geweest een daling van de prijzen daar te lande. Sinds 1921 is een zoo groote en plotselinge daling niet gezien. In Augustus 1925 reeds bedroeg deze in doorsnede 3/6 per ton en sindsdien heeft de prijsvermindering nog verderen voortgang gemaakt. Ongetwijfeld was een matige daling van de prijzen één van de doeleinden van den regeeringssteun, ten einde te verkrijgen, dat Engelsche kolen weer beter konden meedingen op de wereldmarkt. Het is intusschen aan geen twijfel onderhevig, dat de reële handel groote schade heeft geleden door zulk onverwacht optreden van een buiten de gewone invloeden liggenden factor, als regeeringsingrijpen in normale tijden nu eenmaal is. De prijs van Best Admiralty Large, eind Juli nog 27/9 per ton, bedroeg in de tweede helft van September nog slechts 24/3. De prijzen van de andere soorten kolen en derivaten vertoonden een min of meer gelijk beeld.

De prijzen op 1 Januari 1926 bedroegen voor de hoofdsorten als volgt:

Best Admiralty Steen	23/3	f.o.b. Tyne Primes	14/9	f.o.b.
Monmouthshires	20/3	„	Wear Special	
D. C. B. Large	15/3	„	Gas	17/-

De totale productie in geheel Engeland bedroeg over 1925 246 miljoen tons tegenover 269 miljoen tons over 1924 en 278 miljoen over 1923. De export neemt zienderoogen af. Voor de eerste 10 maanden over 1925 bedroeg deze slechts ca. 42 miljoen tons voor een waarde van ca. £ 42½ miljoen tegenover 51 miljoen tons voor een waarde van ca. £ 61½ miljoen voor de gelijke periode in 1924.

Het totale cijfer van den export over 1925 bedraagt

ca. 51 miljoen tons (+ bunkerkolen pl.m. 16 miljoen tons); over 1924 bedroeg hij ca. 62 miljoen tons (+ bunkerkolen pl.m. 18 miljoen tons); over 1923 bedroeg hij ca. 79 miljoen tons (+ bunkerkolen pl.m. 18 miljoen tons).

Dat Engeland intusschen niet stil zit en alles doet om den uitvoer te vergrooten, blijkt o.m. hieruit, dat in het begin van 1925 Engeland niet kon raken aan de prijzen, waartoe Duitschland verkocht. Den laatsten tijd zijn intusschen de prijzen in Northumberland en Durham zóó gevallen, dat de pariteit met Deutsche kolen van ongeveer gelijke hoedanigheid bijna bereikt, in sommige gevallen reeds overschreden is.

Een factor van het grootste belang in Engeland is ook, wat de Admiraliteit voor de vloot aan Cardiff-kolen afneemt. Vóór den oorlog beliep dat meer dan 1 miljoen tons per jaar. Thans slechts ca. 400.000 tons per jaar! Aan de regeering is verzocht het daaraan te willen leiden, dat de schepen, die kolen en olie kunnen stoken, al naar gelang van de stookinstallatie, weer terugkeeren tot uitsluitend kolen. Ook daar dus gebrek aan afzet! De regeering zal zonder twijfel bij de beoordeeling dezer vraag ook andere overwegingen laten gelden dan alleen die, welke betrekking hebben op de belangen van de kolenindustrie.

In België wisselt de ééne loonstrijd af met den anderen. Ook daar beperking van productie en beperking van invoer zelfs. Zoo heeft de regeering daar te lande een invoerverbod gelegd op „vrije“ Deutsche kolen. Men verdrinkt er letterlijk in kolen. In het tempo van de cijfers, die over de eerste 9 maanden van 1925 bekend zijn geworden, zal dat land over 1925 ca. 4 miljoen tons reparatie en „vrije“ Deutsche kolen ontvangen hebben, welk cijfer door het gezegd importverbod is beïnvloed geworden. Voor Engelsche en andere niet-Deutsche kolen bestaat geen verbod van invoer. Niettegenstaande de plethora van kolen, koopt België toch nog ca. 2½ miljoen tons Engelsche kolen per jaar. De onverkochte hoeveelheden gedolven kolen van de Belgische mijnen (anthraciet en stoomkolen) bedragen ongeveer 1 miljoen tons.

De Vereenigde Staten van Amerika maken thans de gevolgen door van een staking in de „harde“ kolenmijnen, welke strijd maar niet wil eindigen. De productie van anthraciet heeft daar over 1925 slechts 62 miljoen tons bedragen tegen 90 miljoen tons over 1924. Als gevolg van bedoelde staking werden en worden groote hoeveelheden anthraciet en andere kolen en brechcokes van Engeland, Schotland, Wales en Duitschland naar de Oostkust van de Vereenigde Staten uitgevoerd. Dit is voor de Europeesche kolenindustrie the ill wind that blows her the good.

De productie van de mijnen in Frankrijk is voor ons land van niet de minste beteekenis in directen zin. In indirecten zin daartegen wél, in zooverre onze Hollandsche mijnen te meer vraag van Fransche zijde krijgen, naarmate de Fransche mijnen minder produceren. Dit heeft voornamelijk betrekking op cokes van de Staatsmijnen in Limburg, welk artikel in Frankrijk bij de ijzerindustrie zeer gewild is. Zoo betrok Frankrijk alleen in de maand November 53.000 tons Hollandsche gietcokes. De Fransche totale productie aan kolen en afgeleide producten over 1925 wordt geschat op 40—45 miljoen tons. Aan Engelsche kolen betreft dat land op het oogenblik nog 10 miljoen tons per jaar. De reparatiekolen, die het van Duitschland onder het vredesverdrag van Versailles geregeld geleverd krijgt, juist gezegd: ontvangen moet, zijn daarvoor geen beletsel.

Voor de prijsstelling van anthraciet en stoomkolen in ons land komen van de buiten onze grenzen liggende productiegebieden slechts Duitschland, België en Engeland in aanmerking. In hoofdzaak Duitschland. Dat land levert ons behalve elke variëteit van stoomkolen en behalve gietcokes, gascokes en briketten en behalve bruinkoolbriketten, ook de huisbrandkolen bij uitnemendheid, namelijk anthracietkolen. België levert bijna uitsluitend anthracietkolen, terwijl Engeland zijn

stoomkolen van Durham, Northumberland en Yorkshire en zijn anthracietkolen uit Wales en Schotland levert. Er zijn pogingen aangewend om ook Silezische kolen in Nederland te importeerden, doch tot dusver met nagenoeg geen succes. De Nederlandsche Spitsbergen Compagnie heeft enkele jaren achtereen hare geheele productie naar Nederland gezonden; in 1925 slechts voor een gedeelte, aangezien de Nederlandsche markt meer dan verzadigd was met kolen van allerlei herkomst. Prijsbepalend hebben de kolen — uitsluitend stoomkolen — van Spitsbergen nooit op onze markt gewerkt. De kwaliteit was goed.

Komen wij thans, last but not least, tot de kolenindustrie in ons eigen land, die, zooals bekend, wordt uitgeoefend door enkele particuliere ondernemingen en door den Staat der Nederlanden. Van eenige zelfgewilde beperking der productie, althans bij de Staatsmijnen, is geen sprake. De Staat gaat voort zijn uitgestippelde lijn te volgen, waarbij de oeconomische gesteldheid van de kolenmarkt in het algemeen buiten beschouwing blijft. Stellig is dat in het technische belang van de door den Staat bedreven industrie zelve, die, tegen dat betere tijden komen, haar maximum productie bereikt of ongeveer bereikt kan hebben. Of de belastingbetaler dit door geen oeconomische invloeden te stremmen productieproces op vaderlandschen bodem toe te juichen heeft, is een andere consideratie. De financieele resultaten van het Staatsmijnbedrijf zullen het wel uitwijzen.

Tegenover de nabijgelegen Rijnsch-Westfaalsche mijnen, die zich een vrijwillige, zeer aanzienlijke inkrimping van het bedrijf opleggen, steekt de Nederlandsche houding, bepaaldelijk van onze Staatsmijnen, sterk af. Dat de Deutsche Staat dit den Nederlanders heeft getracht in te peperen door een verbod op Nederlandsche kolen, is misschien begrijpelijk, doch daarom nog niet goed te praten. De politiek der open deur wordt daarmede verlaten. Wat zou de Deutsche kolenindustrie wel zeggen, indien Nederland op dit stuk zou gaan retaliëren! Misschien ligt de oplossing in eenige samenwerking tusschen de wederzijdsche belangen ter zake van eventueele beperking. Intusschen hooren wij, dat het nieuwe Nederlandsch-Deutsche handelstractaat, dat nog bekrachtigd moet worden, een mildere uitlegging zou toelaten van de bepalingen ten aanzien van den invoer van Nederlandsche kolen in Duitschland. Althans in Nederlandsche mijnbouwkringen was men hoopvol gestemd. Intusschen is het vrij zeker, dat invoervergunningen noodig blijven. Of die een bloote formaliteit zullen zijn, zal de practijk uitwijzen. De totale productie over 1925 in geheel Limburg, behalve het kolenslik, dat veilig op 250.000 tons mag worden geschat, zal ongeveer bedragen hebben 6¼ miljoen tons, waartoe de gezamenlijke Staatsmijnen ongeveer de helft bijdragen.

Het verbruik van kolen in Nederland, inclusief het steeds stijgende kwantum bunker kolen aan buitenlandsche stoomschepen, moet op grond van over een kortere periode bekende, globale cijfers, worden berekend op ca. 12½ miljoen tons per jaar. Voorwaar een hoog cijfer.

Ten slotte nog een enkel woord over de crisis in de Europeesche kolenindustrie en de oorzaken waaruit ze ontstond. Allereerst het gebruik van waterkracht. Door de hooge prijzen van de eerste vier jaren na den oorlog is er, vooral in Frankrijk en Italië, machtig naar gestreefd de natuurlijke hulpbronnen, die door de rivieren en beken gevormd worden, te benutten. Nemen we als voorbeeld Frankrijk. In 1923 bedroeg het aantal P.K., dat daaruit gewonnen werd, reeds 2.100.000. Groote barrages met turbines zijn aan de Isère in aanbouw. Volgens een globale schatting is de gezamenlijke kracht van de bestaande hydro-electrische installaties in dat land, plus kracht van installaties in aanbouw en die, welke in een nabije toekomst gemakkelijk aangelegd kunnen worden, 8.000.000 P.K. per jaar. Om deze kracht te bereiken

met kolen zou men 40.000.000 tons kolen noodig hebben.

Dezer dagen is in Nederland de instelling van een Staatscommissie bekend gemaakt, welke in opdracht heeft te onderzoeken of, en in hoeverre, het bouwen van waterkrachtcentralen aan de Maas, in het bijzonder aan de stuw bij Linne en bij het Julianakanaal, van belang kan zijn voor de industrie in het mijngebied en voor de economische electriciteitsvoorziening in Limburg en het overige Nederland. Ook dus in ons land stappen in die richting!

Een tweede belagster van de kolenindustrie is de stookolie. Men vergelijkte:

in 1914 waren 1.300.000 tons bruto register
en „ 1925 „ 18.000.000 „ „ „ „

aan stoomschepen toegerust voor het stoken van olie! Wel is er een toenemende gereidheid terug te keeren tot het stoken van kolen op grond van de overweging, dat de olieprijsen den wedloop naar omlaag met de kolenprijzen hoogst moeilijk volhouden. Maar toch, de olie is er nu eenmaal en men raakt ze niet meer kwijt.

Deze beide factoren en de toenemende beteekenis van de bruinkool als energiebron zijn aansprakelijk voor de crisis in de kolenwinning en haren handel. Niet is het mindere behoefte aan mechanische kracht en verwarming. Eer moet gezegd, dat de behoefte toeneemt. Het zijn de andere krachten, die de steenkool langzaam uit haar overheerschende positie verdringen, die in een toenemend gedeelte van de behoefte aan warmte-energie voorzien.

De leiders van den kolenmijnbouw in alle landen — Amerika en andere niet-Europeesche gebieden niet uitgezonderd — zullen zich moeten vertrouwd maken met den nieuwen staat van zaken, die moet doen verwachten, dat kolen, cokes en briketten nooit meer in die mate zullen gevraagd worden, ook niet in tijden van Hoëhkonjunktur, als voorheen.

WIJZIGING IN DE STATISTIEK VAN IN- EN UITVOER.

Toen ik het artikel over bovenstaand onderwerp van den heer Van Zanten in het nummer van 6 Januari jl. begon te lezen kwam een gevoel van dankbaarheid over mij: een ander had mij de taak, welke ik gewoon was op mij te nemen, van de schouders genomen, om de wijziging in de beteekenis van herkomst en bestemming der goederen in de handelsstatistiek in „Economisch-Statistische Berichten” te bespreken. Intusschen veranderde mijne stemming eenigszins, toen ik, al verder lezend, moest ontwaren, dat de schrijver met de wijziging in het geheel niet is ingenomen. Niet, dat mij dit persoonlijk loed zou doen; ik heb, evenals de Directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek, slechts mede geholpen aan het tot stand brengen eener wijziging, welke over de geheele linie door alle belanghebbenden bij de handelsstatistiek noodzakelijk werd geacht. Ook de „ééne zijde”, waarvan de heer Van Zanten gewag maakt (de Kamer van Koophandel te Amsterdam), liet hare bezwaren vallen, zoodat alleen de heer Van Zanten nog klaagt, dat de zaak aldus geloopt is.

Het zij mij vergund de bezwaren, welke door den schrijver tegen de wijziging worden aangevoerd, nader onder de oogen te zien.

Ik geef onmiddellijk toe, dat verbreken der continuïteit in de statistiek een kwaad is; maar het kan een noodzakelijk kwaad zijn. Was men hiervoor uit den weg gegaan in 1916, nooit zou de verouderde en ondeugdelijke handelsstatistiek gereorganiseerd zijn geworden. De heer Van Zanten wil zich noodgedwongen in dit geval wel bij de discontinuïteit neerleggen, maar... „het Centraal Bureau behoort dan gedurende eenige jaren de beide stelsels (land van aangeen verkoop en verstuiging) naast elkander te geven, al maakt het de bewerking gedurende dien tijd omslachtiger en duurder”.

Mein lieber Freund, du sprichst ein grosses Wort gelassen aus! Alvorens een dergelijken eisch te stel-

len zou de schrijver zich toch eerst ervan hebben dienen te vergewissen wat het beteekent de aangiften ten in-, uit- en doorvoer van vier millioen partijen goederen, *wat herkomst en bestemming betreft, onder tweeërlei beteekenis*, te verwerken. Ik schat, dat dit één twintigtal ambtenaren méér zoude kosten, ongeacht huur van meer machines, meer drukwerk, meer localiteit, enz. Wie gelooft, dat daarvan ooit sprake had kunnen zijn?

Maar er is meer. Art. 1 der Statistiekwet laat toe nadere bepalingen vast te stellen „betreffende de aangifte van land van herkomst en land van bestemming der goederen”. Zij spreekt niet van de verplichting van de importeurs en exporteurs om meer dan één land aan te geven en dit heeft ook nooit in de bedoeling gelegen. Er zou derhalve wetswijziging noodig zijn. Het is de vraag of de Regeering daartoe zou willen overgaan, wijl het zeer twijfelachtig is of zij daarvoor eene meerderheid in de Staten-Generaal zoude vinden, gelet op de weinige waarde, welke de handel aan aankoop- en verkoopsland hecht. Maar gesteld de wetswijziging komt tot stand, heeft de geachte schrijver zich dan wel de bezwaren in de praktijk voor oogen gesteld, die het vragen en controleren bij invoer en uitvoer van tweeërlei — bij doorvoer van vierderlei land van herkomst of bestemming zou medebrengen? Bij de weinige waarde, die aan aankoop- en verkoopsland wordt gehecht en bij de ingewikkeldheid van de zaak zou te verwachten zijn, dat de onnauwkeurigheid en de verwarring zeer groot zouden worden.

„Wat het Centraal Bureau in deze belangrijke materie”, volgens den heer Van Zanten, „eigenlijk behoort te doen”, is praktisch onmogelijk en het als een verwijt klinkend woord ware daarom beter in de pen gebleven. Overigens, wat de heer Van Zanten aan het einde van zijn artikel vermoedt: „Wellicht vallen de gevolgen der wijziging mede”, is voor mij bijna zekerheid. Immers: wanneer naar Nederland uit voorraad wordt geleverd uit een bepaald land; dan vermelden we voortaan *dit* land in de Statistiek. Van 1917—1925 deden wij precies hetzelfde, tenzij de verkooper der goederen in een ander land woonde, dan waar de voorraad zich bevond. Dit laatste nu was geen regel, integendeel uitzondering, maar dan ook de uitzondering, die, om hare bizarre consequentie, den koopman, bevrachter, enz. kregel maakt en de verzekering doet geven, dat de betalingsbalans en alles wat de geleerden uit de handelsstatistiek wenschen te halen, hem onverschillig laat: hij wil weten, waar het goed vandaan komt, waarheen het gaat en hij zal, zoo eenigszins mogelijk, trachten het goed zonder tusschenpersoon in het buitenland te betrekken of af te zetten; daarvoor wijst zoo noodig de nieuwe methode, den weg. De handel betaalt de ruim vier millioen gld. statistiekrecht niet voor „het wetenschappelijk-economische nut der statistiek”, maar voor „het direct voor de hand liggende praktische voordeel”. De tusschen aanhalingsteekens geplaatste uitdrukkingen zijn uit het artikel van den heer Van Zanten, maar hij kon deze herhaalde malen hebben opgevangen uit den mond van de velen, die mij verzekerden, dat praktisch voordeel uit de handelsstatistiek eerst recht te trekken is, wanneer wijziging in de beteekenis van herkomst en bestemming wordt gebracht.

Dat de handelsstatistiek op dit gebied bevredigend zou hebben gewerkt sedert 1917, gaat dan ook alleen op voor hem, die de illusie koestert dat men betalingsbalansen heeft kunnen opstellen voor Nederland met elk der verschillende landen in het bijzonder, waarmede het handel drijft, dus: Nederland-Duitschland, Nederland-België, Nederland-Engeland, enz. Ik kan, uit hetgeen de heer Van Zanten blz. 8 tweede kolom voorl. zinsnede schrijft, niet opmaken of hij werkelijk mede in genoemde illusie heeft verkeerd. In 1916 heeft men zich omtrent het nut der handelsstatistiek, uit wetenschappelijk-economisch oogpunt,

vergist. Het blijkt immers, bij nadere bestudeering dezer zaak, o.a. door de Economische Sectie van den Volkenbond, dat men reeds buitengewoon gelukkig zal zijn, indien men de *totale* debet- en creditposten der betalingsbalans, dus niet gesplitst volgens debiteur- en crediteurlanden, kan benaderen. Men heeft in 1916 te ver gemikt door van de handelsstatistiek gegevens te eischen voor de betalingsbalansen van land tot land. Blijft nu evenwel de algemeene betalingsbalans het meer beperkte doel, dan heeft de wijziging van de beteekenis van land van herkomst en bestemming geenerlei invloed op de handels- en dus evenmin op de betalingsbalans en is *van verslechterring onzer handelsstatistiek in dit opzicht geen sprake*. De totale in- en uitvoeren blijven gelijk, al worden die anders over de verschillende landen verdeeld. Wetenschappelijk-economisch is dus niets verloren.

Dat evenmin uit handelspolitiek oogpunt iets is verloren, zou alleen reeds zijn af te leiden uit het feit, dat de verschillende Departementen van Algemeen Bestuur, alle Kamers van Koophandel, de Nijverheidsraad, de wijziging hebben gewenscht. Voor handelstractaten heeft eene beteekenis van herkomst en bestemming, die zoo dicht mogelijk ligt bij voortbrenging en verbruik, het meeste nut. Bovendien zal men hierbij niet zoo licht aantreffen de toevallige omstandigheden, welke bij de beteekenis van land van aan- en verkoop zulk één groote rol kunnen spelen: Een groot Zwitsersch exporthuis behoefde zich maar te verplaatsen naar elders en onze heele uitvoerstatistiek op Oost-Azië ondervindt er de gevolgen van. Dit huis behoefde slechts zijne filialen in Oost-Azië op te dragen zelf de factuur aan den Nederlandschen exporteur te betalen en de zaak krijgt, om dergelijke futiele redenen, voor onze statistiek een geheel ander aspect. Daarentegen zal een zekere constantheid in land van verzending uit (productie), land van verzending naar (consumtie) te wachten zijn en zullen meer algemeene omstandigheden (misgewas, beschermende rechten, werkstaking, e.d.) de verklaring geven voor eventueele afwijkingen in de in- en uitvoercijfers.

Opze handelsstatistiek zal worden eene zuivere „statistiek van den in-, uit- en doorvoer”, zooals haar naam steeds officieel geluid heeft en zooals die statistiek in de meeste landen wordt genoemd. Maar het gaat daarom nog niet aan, haar te degradeeren tot eene statistiek die „voortaan niet meer een algemeen economisch beeld zou geven van de positie van ons land ten opzichte van andere landen”. Of is het niet van buitengewone beteekenis, dat betrouwbare gegevens bestaan omtrent hetgeen Nederland wegens tekort aanvoerde en waar het dit tekort vandaan haalde, omtrent hetgeen Nederland wegens teveel uitvoerde en waarheen het dit teveel verzond? En is het geen groote winst, dat handel en scheepvaart, omtrent aard en hoeveelheid der *wereldgoederenverplaatsing* ten opzichte van Nederland, voortaan, (ook wat den doorvoer betreft), een betrouwbaar inzicht krijgen? Hier is geen achteruitgang, zooals de heer Van Zanten schrijft; integendeel een groote vooruitgang bij vroeger.

Ik releveer nog dat het niet geheel juist is te spreken van „slechts enkele landen”, welke het nieuwe stelsel zouden aanhangen. Immers Groot-Brittannië, Canada, Engelsch-Indië, België, Frankrijk ged., Roemenië ged. e.a. hebben het stelsel, terwijl alleen Bulgarije, Denemarken, Nieuw-Zeeland, de Vereenigde Staten van Amerika en Zweden met Nederland het land van aankoop en verkoop noteeren. De overige hebben land van voortbrenging en van verbruik, hetwelk, zooals reeds werd geschreven, dichter ligt bij „het verste land”. Waar de Volkenbond de nieuwe methode eveneens propageert, in samenwerking met het Internationaal Instituut voor de Statistiek, is het te verwachten, dat ook de overige landen, ten behoeve van de internationale vergelijkbaarheid der handels-

statistiek, gelijke methode op den duur zullen toepassen. Maar dan is het voor Nederland eene winst, reeds thans aan eene nieuwe serie van vergelijkbare jaren te zijn begonnen. Evenzinnig op dit punt kan ik het dus met den heer Van Zanten eens zijn.

De geachte lezer zal, naar ik hoop, tot de conclusie zijn gekomen, dat hetgeen de heer Van Zanten heeft geschreven omtrent verslechtering der handelsstatistiek niet juist is — dat integendeel de handelsstatistiek veel is verbeterd en dat er geene aanleiding heeft bestaan om op minder waardeerende wijze te schrijven over de wijziging in de beteekenis van de landen van herkomst en bestemming gebracht, evenmin als over het aandeel, hetwelk het Centraal Bureau voor de Statistiek daarin heeft gehad.

CLAESSENS.

* * *

N a s c h r i f t. Het is zeer begrijpelijk, dat het gevoel van dankbaarheid over het feit, dat ik den heer *Claessens* zijn gewone taak, om veranderingen in de statistiek van in-, uit- en doorvoer in dit tijdschrift te bespreken, van de schouwers heb genomen, door de wijze, waarop ik dit deed, niet duurzaam is geweest. Ik kam hem echter verzekeren, dat ik met zijn voornemen om de onderhavige wijziging aan te kondigen geheel onbekend was en dat stellig niet mijnerzijds zou hebben gedaan, als ik het met die wijziging geheel en al eens was geweest. Ik deed het alleen, omdat een openbare gedachtenwisseling over haar beteekenis mij in het belang der zaak scheen, en dat had ik, als ik zijn voornemen gekend had, ook daarna kunnen doen.

Op de kwestie der verbreking van de continuïteit der statistiek ga ik niet in dan met de opmerking, dat ik er niet aan denk, de groote reorganisatie van 1916 af te keuren; het is maar de vraag, wat men als noodzakelijk beschouwt.

Nu dus enkele opmerkingen over de zaak zelf.

De heer *Claessens* geeft toe, dat de wijziging met het oog op het directe praktische voordeel voor handel en scheepvaart is geschied, en hij vindt het niet zoo erg, dat het wetenschappelijk nut verloren gaat (is het wel goed te zeggen, dat de handel voor het wetenschappelijke doel niets over zou hebben?), omdat dat gebleken is toch niet bereikt te kunnen worden; men kan geen betalingsbalans van land tot land opstellen, slechts de totale debet- en creditposten. Het loopt hier echter niet in het bijzonder over de geheele betalingsbalans, maar over den omvang van het handelsverkeer van het eene land met het andere. Als een Zwitsersche exporthuis Nederlandsche goederen naar Oost-Azië zendt, is dat handel van Nederland met Zwitserland en als het filiaal van dat huis in Oost-Azië zelf de factuur gaat betalen, is onze handel met Zwitserland verminderd. Dit zijn feiten, even belangrijk om in de statistiek op te nemen als het feit, dat de betreffende goederen naar Oost-Azië gaan; hoogstens zou men hieruit afleiden, dat het gewenscht is ze beide in de statistiek tot uiting te brengen. Het nieuwe systeem heeft ook dit eigenaardige gevolg, dat bij invoer de waarde der goederen met het bedrag, aan het land van aankoop betaald, in de statistiek ten goede komt aan het land van voortbrenging, terwijl zij niet hetzelfde ontvangen.

Dat voor onderhandelingen over handelstractaten uitsluitend de herkomst van het land van herkomst of bestemming noodig is en men aan die van den omvang van het handelsverkeer nooit behoefte zou hebben, kan ik niet aannemen.

Evenmin zie ik in, waarom de statistiek eigenlijk niet „statistiek van in-, uit- en doorvoer” zou mogen heten, indien als herkomst en bestemming van de in-, uit- of doorgevoerde goederen de plaats van betaling, en wel, zoo „het verste land” wordt opgenomen. In ieder geval is het mogelijk haar, nu zij er eenmaal is, dienstbaar te maken aan het verkrijgen van een algemeen economisch beeld van het handelsverkeer. Men doet dit nu niet meer, doch heeft het vervangen

door een meer op praktisch gebied liggend beeld van de landen, waar Nederland het eigen tekort aan goederen vandaan haalt en waarheen het zijn teveel verzendt. Althans spreekt zoover dat mogelijk is, want de heer *Claessens* spreekt wel dat betrouwbare gegevens daaromtrent, maar ik meen te hebben aangetoond, dat er gevallen zijn, waarin men het verste land niet kent, bijv. bij uitvoer, als de bestemming zeilende eerst wordt bepaald; bij invoer, in het door den heer *C.* genoemde geval der levering uit voorraad. Terwijl dan ook het land van aan-, resp. verkoop vaststaat, is „het verste land” wel eens zwevend.

Ik erken, dat ik zwak sta, als ik bezwaar maak, nu iedereen het met het nieuwe stelsel eens is en dit internationaal is aangenomen. Niettemin acht ik voor mij het een achteruitgang; dit is een persoonlijke meening, waaraan ik uiting heb willen geven in de flauwe hoop, dat het Centraal Bureau eens zou laten zien, welken omvang het verschil tusschen de beide stelsels nu eigenlijk heeft.

De heer *C.* meent, dat die omvang gering is, maar tevens, dat de vaststelling daarvan zeer veel geld zou kosten. Dit acht ik met elkaar in strijd; als het aantal gevallen gering is, waarin het land van aan- of verkoop een ander is dan het verste land van herkomst of bestemming, zal het afzonderlijk bewerken dier weinige gevallen wel meevallen. En dat art. 1 der Statistiekwet zou beletten van den koopman in die weinige gevallen de opgave van twee landen te vragen, lijkt mij al te pessimistisch.

Ten slotte nog de verzekering, dat ik geenszins bedoeld heb op minder waardeerende wijze over het Centraal Bureau te spreken en dat ook niet deed; het Bureau handelde volkomen juist, met de eenparige adviezen op te volgen. Ik heb alleen op de gevolgen willen wijzen, afgescheiden van elk verwijt. Wij hebben beiden nu onze meening geuit over de vraag, of er een achteruitgang plaats heeft of niet; iedere lezer kan, naar zijn willen hopen, thans voor zichzelf uitmaken, aan welk der in de zaak betrokken belangen hij de hoogste waarde toekent.

VAN ZANTEN.

DE FONDSSEN VOOR DE SOCIALE VERZEKERING.

II (Slot.)

Het fonds, dat door zijn snellen groei het eerst van beleggingsproblemen heeft doen spreken, is het *Invalideitsfonds*. Het financieele stelsel der Invaliditeitswet is een stelsel van premiebetaling, waarbij uit de premien, betaald tijdens de dienstbetrekking der arbeiders, de invaliditeitsrenten, ouderdomsrenten en weduwen- en weezenrenten worden bekostigd, welke deze arbeiders of hunne nabestaanden later zullen genieten. Dit stelsel leidt tot fondsvorming, welke vooral in den aanvang in snellen gang voortschrijdt, daar de last der pensioenen (renten) eerst langzaam klimt, terwijl de premie-ontvangst dadelijk op de hoogte staat, waarop zij bij overigens gelijkblijvende omstandigheden als: omvang der bevolking en verdeling over de verschillende leeftijdsgroepen, ook op den duur zal staan. De premien hebben sedert het begin van de volledige werking der wet (3 December 1919) tot 31 December 1923, dus over ruim vier jaren, bedragen rond 130 millioen gulden, terwijl de uitgaven (buiten de administratiekosten) in hetzelfde tijdvak bedroegen rond 18 millioen.

Reeds uit deze cijfers kan blijken, dat een sterke groei van het fonds in de eerste jaren van zijn bestaan te wachten was. Echter blijkt daaruit nog niet, dat in enkele jaren een beleg vermogen van meer dan 200 millioen kon ontstaan. De zaak is, dat het Invaliditeitsfonds om op den duur aan zijne verplichtingen te kunnen voldoen nog een tijdelijke, zij het langdurige, bijdrage uit 's Rijks kas ontvangt, nl. de bekende 75-jarige annuïteit van 21½ millioen gulden. Daar de premie, welke de werkgemiddelde van rentezegels betalen, de gemiddelde premie is,

welke gedurende den geheelen loopbaan van een op jongen leeftijd tot de verzekering toetredenden arbeider moet worden gestort om die verzekering te dekken, kon de opnemng van de op 3 December 1919 aanwezige arbeiders van alle leeftijden niet zonder nadere compensatie geschieden. Volgens een raming, vóór het in werking treden der wet gemaakt, zou een kapitaal van ruim 524 miljoen gulden benodigd geweest zijn om de niet door toekomstige premie gedekte lasten te bestrijden. De Staat heeft de aanzuivering van dit bedrag op zich genomen en de betaling ervan verdeeld over 75 jaar.

Bij het opstellen van de zoeven bedoelde raming moest worden uitgegaan van verschillende gegevens, die op dat oogenblik nog slechts bij ruwe benadering konden worden vastgesteld. De balans van het fonds, volgens wettelijk voorschrift om de vijf jaar op te maken, zouden op grond van verkregen ervaring aanleiding kunnen geven tot het corrigeren van de aanvankelijke berekening en dus ook van de daarop steunende staatsbijdrage. Daar de eerste balans per 31 December 1924 moet worden opgemaakt, zou er voorschijnlijk nog geen grond voor wijziging van die bijdrage zijn geweest, indien niet een voor andere doeleinden door den wiskundigen adviseur der R.V.B. in 1923 opgestelde summier berekening den indruk had gevestigd, dat de bijdrage wel op een lager bedrag kon worden gesteld. Deze berekening gaf de Regeering aanleiding voor te stellen, de bijdrage tijdelijk op te schorten, totdat een nadere berekening nauwkeuriger gegevens zou hebben verschaft. Voor de jaren 1924 en 1925 is die bijdrage dan ook achterwege gebleven. De nadere berekening is thans in het rapport der Commissie-Van Vuuren neergelegd. Zij leert, dat, zoo in 1926 weder met het storten der jaarlijksche bijdrage wordt aangevangen, deze bij een rentevoet van 4 pCt. gedurende nog 69 jaar f 24.323.000 kan bedragen, waarin dan begrepen is een jaarlijksche last van 3 miljoen wegens kosten van behandeling en verpleging ter voorkoming van invaliditeit en van 4 miljoen wegens kosten van administratie.¹⁾

Na hetgeen Prof. Van Gijn in dit blad over de uitkomsten van het rapport der Commissie schreef, kan ik de vermelding van meerdere bijzonderheden daaromtrent achterwege laten. Over de regeling der administratiekosten echter nog een enkel woord. De betaling dezer kosten is tot nog toe onvoldoende geregeld, niet alleen wat betreft de verhouding der werkelijke kosten tot het bedrag, dat daarvoor is beschikbaar gesteld (een fout, die, wordt het rapport-Van Vuuren gevolgd, voorloopig hersteld wordt), doch ook principieel. De premien namelijk zijn netto-premien, dekken dus uitsluitend de rechtstreeks uit de Invaliditeitswet voortvloeiende kosten van pensioenen enz. Voorziet nu de Staat voorloopig, d.i. gedurende 75 jaar, in de kosten van administratie, dan blijft de vraag, hoe na afloop van de Staatsbijdrage die kosten zullen worden opgebracht. Urgent is de vraag zeker niet; maar dit neemt niet weg, dat in een wet, die overigens tot in een verre toekomst zoo minitieuze hare materie regelt, ook een regeling van dit punt behoort te worden opgenomen.

Vóór 3 December 1919 zijn reeds belangrijke bedragen betaald krachtens de bepalingen der Invaliditeitswet. Onder de overgangsbepalingen komen n.l. voor de bekende artikelen 369 en 370, waarbij aan alle 70-jarige en oudere arbeiders, die aan bepaalde voorwaarden voldeden, een premievrije rente werd toegekend, de z.g. Talma-rente. Aanvankelijk bedroeg deze f 2 per week, later f 3 per week (voor gehuwden, die beiden rentetrekker waren, resp. f 1,50 en f 2,50). Deze bepalingen zijn reeds zes jaar vóór het volledige in werking treden der wet tot uitvoering

¹⁾ Inmiddels is een wetsontwerp ingediend tot hervatting der bijdrage. Over 1926 en volgende jaren zullen volgens dat ontwerp bedragen worden gestort, welke van het boven- genoemde niet onbelangrijk afwijken. De Memorie van Toelichting vermeldt de gronden voor die afwijking.

gokomen. Volgens wettelijk voorschrift drukken de lasten, uit die bepalingen voortvloeiende, niet op het Invaliditeitsfonds. Tot 3 December 1919 zijn zij jaarlijks ten laste van de Staatskas gebracht; na dien datum bezwaren zij het Ouderdomsfonds.

Dit *Ouderdomsfonds* dient overigens ter financiering van de lasten der Ouderdomswet 1919. De verzekerden, wier pensioenen (renten) uit dit fonds betaald moeten worden, zijn in hoofdzaak in vier groepen te verdeelen: 1o. zij, die voor de uitkeeringen, welke hun later gedaan zullen worden, de volle nettopremie betalen, al dan niet vermeerderd met een opslag voor administratiekosten; 2o. zij, die een gedeceerde premie betalen; 3o. zij, die kosteloos in het genot eener rente krachtens de Ouderdomswet zijn gesteld; 4o. de hierboven genoemde groep der trekkers van Talma-renten.

De eerste groep levert regelmatig hare premien, welke in het fonds worden gestort en waaruit t.z.t. de noodige uitkeeringen kunnen worden gedaan. De kosten van administratie neemt het Rijk voor zijne rekening, zoowel voor deze als voor de andere groepen; voor zoover de premien een opslag voor administratiekosten bevatten, hetgeen met een deel der verzekeringen van de eerste groep het geval is, wordt hiervan het benodigde aan het Rijk afgestaan. De tweede groep, personen omvattende, die bij het in werking treden der verzekering (3 December 1919) tusschen 35 en 65 jaar oud waren en overigens aan bepaalde voorwaarden voldeden, is verzekerd tegen de premie van een 35-jarige. Naarmate de leeftijd bij toetreding dicht bij den 65-jarigen was gelegen, komt er dus een grooter deel op de verzekering tekort. Dit tekort zal door den Staat worden gedragen. Daar de gelegenheid tot toetreding openstond tot 3 December 1923, kon eerst na dien datum worden bepaald, welke last uit dezen hoofde op den Staat zal komen te rusten. Blijkens het rapport van de Commissie-Van Vuuren komt die last te staan op een 40-jarige annuïteit van 17 miljoen gulden. Het is deze post, welke Minister Colijn reeds herhaaldelijk heeft genoemd als een nieuwe last, welke van 1926 af op de begrooting zal drukken. De last is inderdaad nieuw, doch hij komt voort uit een reeds bestaande verplichting.¹⁾

De derde groep omvat personen, die op 3 December 1919 65 jaar of ouder waren, aan bepaalde voorwaarden voldeden en niet reeds in het genot waren der hierboven genoemde Talma-renten. Te zamen met de trekkers van de Talma-renten vormen deze personen de categorie, die bij wijze van overgangsmaatregel een premievrij staatspensioen hebben gekregen. Want al vloeiende de Talma-renten voort uit een stelsel van verplichte verzekering en de andere renten uit een stelsel van vrijwillige verzekering, dit onderscheid valt practisch weg, waar het betreft personen, die zonder eenige bijdrage hunnerzijds het ouderdoms pensioen verkregen. Terecht is dan ook de last dezer pensioenen als één geheel beschouwd. Deze last is gelegd op het Ouderdomsfonds en wordt gedeeld door een annuïteit, welke aanvankelijk was bepaald op f 17.700.000 gedurende 30 jaar en na twee jaren is gewijzigd in een annuïteit van f 15.300.000 voor een verderen duur van 38 jaren.

Deze kosteloze ouderdomsrenten leggen een jaarlijks afnemenden last op — er komen geen nieuwe bij en de bestaande verminderen door afsterving — die na ongeveer 35 jaren geheel zal zijn verdwenen. Daar deze pensioenen betaald moeten worden uit een annuïteit, die na 40 jaar ophoudt, is het duidelijk, dat aanvankelijk deze annuïteit niet toereikend kan zijn voor de uitbetaling, terwijl in latere jaren een jaarlijksch overschot daaruit is te verwachten. De wijze, waarop de Staat zich van deze verplichtingen kwijt, beteekent dus een oogenblikkelijke verlichting ten laste van toekomstige jaren. Ook voor de annuïteit,

¹⁾ Door een onlangs ingediend wetsontwerp is de wettelijke regeling van deze verplichting aan de orde gesteld.

waarmede de Staat zijne verplichtingen tegenover het Invaliditeitsfonds inlost, geldt een soortgelijke conclusie. Immers, die 75-jarige annuïteit dient ter dekking van het tekort op de verzekeringen van het bij den aanvang aanwezige geslacht, dat echter lang vóór het einde der 75-jarige periode grootendeels zal zijn overleden. Intusschen bestaat dáár geen gevaar voor een kastkoraam in de aanvangsjaren, omdat de lasten eerst langzaam klimmen en inmiddels groote bedragen aan premien, ook van de later tot de verzekering toetredende generaties, in het fonds vloeien. Men zou kunnen zeggen, dat het fonds ten behoeve van de aanvankelijk verzekerden leent uit de gelden, welke voor de latere geslachten moeten worden gereserveerd. Bij het Ouderdomsfonds nu komen ook wel premien binnen van nieuwe verzekerden, doch deze zijn onvoldoende om het aanvankelijk tekort te overbruggen. Ten einde in dit tekort te voorzien is in art. 18, 9e lid, van de wet op de R.V.B. bepaald, dat het Invaliditeitsfonds aan het Ouderdomsfonds tegen een rente van 5 pCt. 's jaars de gelden voorschiet, noodig voor de uitgaven van dit laatste fonds, zolang het geen voldoende middelen heeft. Als gevolg van deze bepaling staat het Ouderdomsfonds bij het Invaliditeitsfonds in het krijt voor een bedrag, dat op 31 December 1924 reeds ongeveer 145 miljoen gulden groot was.

De bepalingen betreffende de wijze van belegging der gelden zijn voor de genoemde fondsen in hoofdzaak gelijkkluidend. Als belegging zijn toegelaten: staats-, provinciale, gemeente- en waterschapsleeningen; leeningen, welke door een der genoemde instellingen voor rente en aflossing zijn gewaarborgd; leeningen der koloniën of door de koloniën gewaarborgd; pandbrieven van binnen- en buitenlandsche hypotheekbanken, leeningen door spoorwegmaatschappijen uitgegeven of gegarandeerd; hypotheken; leeningen van maatschappijen, welke aandeelenkapitaal voor ten minste de helft aan den Staat in eigendom toebehoort; voorts voor lten hoogste één vierde van het te beleggen kapitaal: beleening op onderpand voor 3 maanden of korteren termijn van fondsen, welke als zoodanig door de Nederlandsche Bank zijn toegelaten. Voor het Ongevallenfonds geldt nog de bijzondere bepaling, dat ten hoogste één vierde der gelden mag worden aangewend voor de verkrijging van een administratiegebouw voor de R.V.B. Ten opzichte van het Invaliditeitsfonds is bepaald, dat ten hoogste de helft van het kapitaal mag worden belegd op andere wijze, mits de belegging strekt ten bate van de volksgezondheid. Blijkens het jaarverslag der Bank over 1923 was op 31 December van dat jaar voor een bedrag van bijna 4.8 miljoen op deze wijze belegd.

De Commissie-Van Vuuren heeft eenige wijzigingen met betrekking tot de toe te laten beleggingen voorgesteld. De voornaamste hiervan is wel deze, dat zij „ten einde de verzamelde kapitalen economisch zoo vruchtbaar mogelijk te maken” ook de belegging wenscht in aandeelen van maatschappijen, volgens de Nederlandsche wet opgericht en in Nederland gevestigd. Overigens stelt zij voor, een Centraal Beleggingsraad in te stellen, welke in verband met den stand der conjunctuur richtlijnen voor de keuze der beleggingen binnen het wettelijk raam kan geven.

Wat de pensioenfondsen betreft, behoeft in het verband van dit opstel slechts melding te worden gemaakt van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. opgericht ten behoeve van de pensioenen aan rijkscn gemeente-ambtenaren en hunne weduwen en weezen. Wel bestaan naast dit fonds nog een tweetal andere fondsen ten behoeve van bepaalde categorieën van rijkscn ambtenaren, doch deze zijn van ondergeschikte betekenis en staan bovendien voor nieuwe deelneming niet meer open. Zij zijn ontstaan in den tijd, dat nog geen algemeene pensioenregeling bestond en voor verschillende groepen van ambtenaren afzonderlijke regelingen in het leven werden geroepen. Wegens de bijzondere rechten, welke de deelheb-

bers bij het in werking treden der algemeene regeling aan die afzonderlijke regelingen konden ontleenen, zijn zij uitsluitend voor die deelhebers gecontinueerd. Zij zullen echter door het uitsterven dezer groep allengs verdwijnen. Vender is er nog het fonds voor koloniale ambtenaren; dit is, evenals het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, van grooten omvang, doch staat met het Nederlandsche Staatsbudget in geen onmiddellijk verband, zoodat het hier buiten beschouwing kan blijven.

Het *Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds*, hoewel naar de tegenwoordige regeling eerst ingesteld op 1 Juli 1922, heeft een langdurige voorgeschiedenis.

Nadat sedert 1813 enkele kleinere fondsen ten behoeve van bepaalde ambtenaarsgroepen waren opgericht en gedeeltelijk weer opgeheven, werd in 1836 onder den naam „Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds” een fonds ingesteld, dat, evenals zijn voorgangers, moest dienen om den last der ambtenaarspensioenen voor den Staat op den duur te helpen verlichten — een doel, dat deze fondsen volgens een Staatscommissie van 1881 „ten eenenmale hebben gemist”. Van een algemeene pensioenmeering voor weduwen en weezen van ambtenaren was destijds nog geen sprake. Het fonds beruiste noch bij den aanvang, noch bij de in 1846 tot stand gekomen ingrijpende reorganisatie, op wetenschappelijken grondslag en de bijdrage, welke van de deelhebbende ambtenaren werd gevordend, was dan ook slechts een willekeurige greep. Die bijdrage bestond in niet minder dan: een aflopende korting ten bedrage van het volle aanvangstraktement en de latere verhoogingen en bovendien een doorlopende korting van 2 pCt. van het traktement. Hoewel in 1873 deze doorlopende korting werd afgeschaft, behoeft het niet te verbazen, dat, toen eenige jaren later een deskundig onderzoek naar den toestand van het fonds werd ingesteld, er een aanzienlijk overschot bleek aanwezig te zijn.

Dit onderzoek verrichtte de reeds genoemde Staatscommissie van 1881, die tevens over de reorganisatie van het pensioenwezen moest adviseeren. In dien tijd was juist een algemeene beweging gaande onder de belanghebbenden om te komen tot een pensioenregeling voor de weduwen en weezen. Vrucht van de voorstellen der Staatscommissie van 1881 is geweest de opheffing van het A.B.P. en de instelling van een Pensioenfonds voor weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren, dat uit het overschot van het A.B.P. met een behoorlijk stamkapitaal kon worden uitgerust. De motieven voor de opheffing van het A.B.P. vallen buiten het kader van deze schets; één ervan is echter in het licht van de recente feiten te merkwaardig om het hier niet mede te deelen: „het totale „jaarlijksche bedrag der (ambtenaars)pensioenen”, schrijft de commissie, „is sinds lang bekend en zal „elk jaar slechts weinig en op den duur ook langzaam „veranderen”; waar dus „weinig wisselvalligheid van dat bedrag is te wachten” is er dan ook geen aanleiding om voor de ambtenaarspensioenen het bestaande fonds te handhaven. Tusschen de regels van het rapport is echter te lezen, dat men uit den nood eener weduwen- en weezenpensioenmeering de opheffing van het A.B.P. tot een deugd heeft gemaakt. Dit fonds, dat door een te overvloedige voeding uit de bijdragen der ambtenaren naast het benodigde voor de reeds loopende pensioenen juist het aanvangskapitaal bezat, vereischt om te zamen met een verdere gelijkmatige bijdrage van 5 pCt. der bezoldiging voor alle ambtenaren die pensioenmeering mogelijk te maken, werd aldus weder volledig ten bate der ambtenaren aangewend; echter moest voor de ambtenaarspensioenen weder naar de gewone Rijksmiddelen worden teruggegrepen. In 1890 kwam het weduwen- en weezenfonds tot stand. De bijdragen der ambtenaren voor eigen-pensioen (aflopende korting) vloeiden voortaan in 's Rijks kas en de pensioenen werden uit die kas betaald.

Deze toestand heeft geduurd tot 1 Juli 1922. Bij

het in werking treden der Pensioenwet 1922 is in beginsel de fondsvorming aanvaardt ten behoeve van alle pensioenen aan burgerlijke ambtenaren en hunne weduwen en weezen, die sedert 1913 door het Rijk geregelde pensioenen voor gemeente-ambtenaren inbegrepen. In verband daarmee werden zoowel het Pensioenfonds voor weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren als het Pensioenfonds voor de gemeente-ambtenaren opgeheven en de bezittingen dezer fondsen overgebracht naar het nieuw opgerichte fonds, dat weder den ouden naam van Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds kreeg. Echter is, ter vermindering van een te plotselinge verhooging van het Staatsbudget, een overgangsbepaling gemaakt, waardoor praktisch voor alle op 1 Juli 1922 aanwezige rijksambtenaren het oude beginsel van rechtstreeksche belasting van de staatskas met het bedrag der pensioenen in stand blijft, evenals dit reeds vroeger (1913) voor een belangrijk deel der gemeente-ambtenaren was geschied.

De financiële toestand van het A.B.P. is nog niet bekend. De Commissie-Van Vuuren, die ook dit fonds in haar onderzoek der lasten moest betrekken, heeft aan dit deel van haar opdracht geen gevolg kunnen geven bij gebreke van voldoende gegevens. Het wachten is thans allereerst op de in art. 168 der Pensioenwet voorgescreven balans van het fonds, op te maken naar den toestand op 1 Juli 1922. Zooveel is echter reeds zeker, dat op een aanzienlijk tekort (door Minister Colijn bij de behandeling van de jongste wijziging der Pensioenwet geraamd op ongeveer 200 miljoen) moet worden gerekend.

De omvang van het belegde kapitaal van het A.B.P. bedroeg op 31 December 1924 ruim 190 miljoen gulden.

J. C. SCHRÖDER.

Augustus 1925.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand December 1925, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van December 1924.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 39.245.000 op tegen *f* 32.454.200 in December 1924 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van *f* 6.790.800. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van *f* 4.416.500.

De totaal-opbrengst van 1925 bedroeg *f* 26.850.300 meer dan de opbrengst van het daaraan voorafgaande jaar, terwijl de raming in het tijdvak Januari t/m. December 1925 met een bedrag van *f* 46.134.700 werd overschreden. Hieruit blijkt, dat de loop der middelen in 1925 alleszins bevredigend kan worden geacht. De opbrengst van verreweg de meeste middelen steeg zoowel boven die van het jaar 1924 als boven het geraamde bedrag. Alleen de inkomstenbelasting, de gedistilleerdaccijns, de belasting op speelkaarten, de registratierechten, de successierechten, het statistiekrecht, de Staatsloterij en het recht op de mijnen brachten minder op dan in 1924, terwijl de raming bij den gedistilleerdaccijns, den geslachtaccijns, de Staatsloterij en het recht op de mijnen niet bereikt werd.

Ook in de afgelopen maand gaf de loop der middelen reden tot tevredenheid. In vergelijking met de overeenkomstige maand des vorigen jaars vertoonden de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de suiker-, de wijn-, de gedistilleerd-, de bier-, de geslacht- en de tabaksaccijns, de zegelrechten, de registratierechten, de successierechten, de invoerrechten en de domeinen een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de vermogensbelasting, de zoutaccijns, de statistiekrechten, de loodsgelden, de belasting op rijwielen, de belasting op gouden en zilveren werken en het recht op de mijnen.

Wat de grondbelasting betreft, valt op te merken, dat in de maand December de einduitkeering pleegt

plaats te hebben van de bemaalingsbelasting en van de provinciale en gemeentepcenten betreffende den loopenden dienst, welke uitkeering ten gevolge van den achterstand op dit middel de opbrengst over de maand December overtrof. De totaal-opbrengst van de grondbelasting bedroeg in 1925 *f* 19.600.800 tegen *f* 17.989.000 in 1924. De ontvangsten uit deze belasting overschreden de raming met een bedrag van *f* 474.800.

In tegenstelling met de beide vorige maanden gaf de personeele belasting ditmaal weer een hogere opbrengst te zien. Het verschil was overigens betrekkelijk gering (*f* 23.100 meer) en kan niet nader worden toegelicht. Mede in verband met de omstandigheid, dat bedoelde belasting in enkele voorafgaande maanden van 1925 bijzonder ruim heeft gevloeid, steeg de totaal-opbrengst van gemeld jaar *f* 1.812.000 boven de opbrengst van het vorige jaar, terwijl de raming met een bedrag van *f* 1.006.300 werd overschreden. Zoowel bij de grondbelasting als bij de personeele belasting vormde de vluggere invordering, waarbij eerder dan voorheen tot vervolging wordt overgegaan, een factor van beteekenis.

Hetzelfde kan gezegd worden van de inkomstenbelasting, die ditmaal een surplus van niet minder dan *f* 1.815.400 boven de opbrengst van December 1924 opleverde. Het voordeelig verschil is blijkbaar te danken aan grootere ontvangsten op den loopenden dienst. Bij vergelijking van de ontvangsten uit deze belasting over de twaalf maanden van 1924 en 1925 blijkt, dat de bedragen zich als volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

Januari t/m. December 1924	Januari t/m. December 1925
1920/21 <i>f</i> 1.909.600	—
1921/22 „ 8.248.000	—
1922/23 „ 15.090.900	<i>f</i> 6.550.500
1923/24 „ 48.212.800	„ 10.949.200
1924/25 „ 22.825.500	„ 47.404.300
1925/26 —	„ 30.122.200
<i>f</i> 96.236.800	<i>f</i> 95.026.200

De opbrengst van 1925 bleef dus *f* 1.260.600 bij die van 1924 ten achter. Daarentegen werd de raming met *f* 10.026.200 overschreden, hetgeen uiteraard tot voldoening stemt.

De dividend- en tantiëmebelasting bracht in December 1925 *f* 1.486.800 in de schatkist, zijnde *f* 825.900 meer dan in de gelijknamige maand van 1924. Een bepaalde reden kan voor dit accres niet worden opgegeven; het is bekend, dat de baten, uit deze heffing voortvloeiende, op zeer onregelmatige wijze binnenkomen. Vergelijkt men de jaarcijfers van 1924 en 1925, dan blijkt, dat laatstgenoemd jaar een surplus boven de opbrengst van 1924 opleverde van *f* 2.911.300. Bedenkt men daarbij, dat de raming in het afgelopen jaar met *f* 6.030.200 werd overtroffen, dan is de conclusie gewettigd, dat de bedrijfsresultaten van vele ondernemingen zich in den loop van 1925 in gunstigen zin hebben gewijzigd.

Voor het trager vloeien van de vermogensbelasting (*f* 175.000 minder) is een bepaalde oorzaak niet aanwijsbaar. Alleen vergete men niet, dat de maand November 1925 een buitengewoon hoog bedrag opleverde (*f* 3.745.100), hetgeen allicht de opbrengst over December heeft gedrukt. De ruime baten, die deze bron van inkomst in de laatste maanden des jaars afwierp, hadden tot gevolg, dat de totaal-opbrengst over 1925 per slot van rekening zeer bevredigend mag heeten. De opbrengst over 1924 en de raming werden nl. respectievelijk met *f* 537.000 en *f* 2.266.100 overtroffen.

Uitgenomen de zoutaccijns bewogen alle accijnzen zich in stijgende lijn. De suikeraccijns bracht *f* 282.100 méér op, waarbij moet worden bedacht, dat de maand December 1925 slechts vier verschijndagen (Maandag) van den krediettermijn bevatte tegen December 1924 vijf dagen. Feitelijk gaf de suikeraccijns dus een hogere inkomst te boeken van *f* 841.400. Nu was de opbrengst in 1924 abnormaal laag, zoodat eenige toeneming van den accijns op zichzelf reeds

geen verwondering zou behoeven te baren. De vrij sterke stijging, die dit middel te zien gaf, kan evenwel slechts worden toegeschreven aan het meerder verbruik van suiker en suikerhoudende spijzen en lekkernijen. De wijnaccijns klom met f 38.200, waarin het toenemend verbruik van goedkope wijnsoorten tot uiting komt. De gedistilleerdaccijns gaf f 286.400 méér te boeken dan in December 1924; neemt men evenwel in aanmerking, dat de maand December in 1925 vijf betaaldagen van den krediettermijn (Donderdag) telde tegen vier in 1924, dan blijkt, dat genoemde accijns per saldo nog teruggelopen is, waartoe de bekende oorzaken (afnemend gebruik, fraude, drankbestrijding) uiteraard hebben medegewerkt. De zoutaccijns gaf, zooals reeds werd opgemerkt, een lagere inkomst te zien (van f 8800); de reden hiervoor is evenwel niet bekend. Het bier leverde, evenals in alle vorige maanden van het jaar, een hoogere opbrengst; het accres bedroeg ditmaal f 215.600. De accijnsverhooging werkt nog steeds door; daarenboven is nog voortdurend een toenemend verbruik van bier te constateren, samenhangende met de afneming van het gebruik van sterke dranken. Voor de stijging van den geslachtaccijns (f 37.000) kan geen bepaalde reden worden aangegeven. Ten slotte trekt nog de tabaksaccijns de aandacht, die een stijging van f 572.100 vertoonde, veroorzaakt door de met 1 Januari 1925 in werking getreden accijnsverhooging op sigaretten en rooktabak.

Vergelijkt men de totale opbrengst der accijnzen in 1925 met die in het vorige jaar en met de raming, dan komt men tot het volgende resultaat:

	opbrengst 1925	opbrengst 1924	raming 1925
Suiker	f 42.351.900	f 38.155.200	f 39.500.000
Wijn	„ 2.521.600	„ 2.339.500	„ 1.900.000
Gedistilleerd	„ 47.367.200	„ 48.718.700	„ 50.100.000
Zout	„ 2.032.800	„ 1.704.100	„ 1.550.000
Bier	„ 12.555.500	„ 8.986.600	„ 10.600.000
Geslacht	„ 9.894.400	„ 9.586.600	„ 10.000.000
Tabak	„ 13.894.500	„ 16.530.100	„ 16.500.000

Van de middelen, die meer in direct verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten f 608.800 meer op, voor een bedrag van f 238.300 toe te schrijven aan het ruimer vloeien van de beursbelasting. De registratierechten stegen met f 421.100. In deze cijfers weerspiegelt zich de uitgifte van diverse leeningen ter conversie van oude leeningen met een hooger rentetype; bovendien valt op de beurs eenige meerdere bedrijvigheid te constateeren. De invoerrechten gaven, dank zij de doorwerking van de nieuwe Tariefwet, een hoogere inkomst van f 1.147.000. Daarentegen daalden de statistiekrechten met f 41.100 en de loodsgelden met f 1600. De hierna volgende vergelijking van de totale opbrengst over 1925 met die van 1924 en met de raming doet zien, dat de hier besproken groep van middelen in 1925 een goed figuur hebben gemaakt.

	opbrengst 1925	opbrengst 1924	raming 1925
Zegelrechten	f 24.351.600	f 18.749.600	f 17.500.000
Registratierechten ..	„ 22.257.000	„ 23.226.600	„ 19.500.000
Invoerrechten ...	„ 44.449.500	„ 35.746.000	„ 39.000.000
Statistiekrecht ..	„ 4.191.500	„ 4.199.200	„ 3.700.000
Loodsgelden	„ 4.083.700	„ 3.673.700	„ 3.000.000

Ten slotte moge worden gewezen op de successierechten, die ditmaal f 858.000 opliepen. De totaalopbrengst daalde ook dit jaar weer (thans met f 3.307.400); de loop van dit middel blijft teleurstellen. De domeinen gaven f 26.600 meer, de belasting op gouden en zilveren werken f 7800 minder, en de rijwielbelasting f 41.400 minder te boeken. Bij deze laatste belasting moge in herinnering worden gebracht, dat in de maand December 1925 nog geen plaatjes voor het volgend jaar konden worden verkregen. In totaal leverde de rijwielbelasting in 1925 een bate van f 6.486.200 voor de schatkist op, alzoo f 1.186.200 méér dan in 1924 en f 1.486.200 boven het geraamde bedrag.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” be droegen in de afgelopen maand f 9.459.000 (raming f 7.783.000), tegen f 9.642.200 in December 1924. Van eerstgemeld bedrag was ruim f 3.740.000 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. Over het geheele jaar 1925 kwam voor het Leeningfonds f 102.684.600 binnen (in het voorafgaande jaar f 103.742.200).

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BUITENLANDSCHE HANDEL EN DE STEENKOLENPOSITIE.

Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

Als gevolg van dalende werkloosheidscijfers en de normale vermeerdering der bedrijvigheid, welke met de Kerstperiode gepaard gaat, is de toon der publieke opinie inzake den economischen toestand de laatste weken betrekkelijk optimistisch geweest, ondanks het feit, dat zich opnieuw een inzinking heeft vertoond in de katoenindustrie, terwijl in de ijzer- en staalindustrie de toestand zeer gedrukt is gebleven; daarbij komt, dat aan deze laatste de bescherming is geweigerd, waarnaar sommigen hadden uitgezien als een weg uit de moeilijkheden. Met de publicatie van de volledige cijfers der handelsbeweging over het afgelopen jaar en het einde van de openbare getuigenverklaringen voor de Coal-Commission vertoonen zich echter weder wijzigingen in de openbare meening en het is daarom gewenscht, na te gaan, waar wij aan toe zijn.

Op het eerste gezicht zijn de cijfers der handelsbeweging over het afgelopen jaar zeker niet zeer be moedigend. De netto-resultaten zijn de volgende:

	1925	1924
Bruto invoer	1322,9	1277,4
Wederuitvoer	154,4	140,0
Invoer voor binnenlandsch verbruik	1168,5	1137,4
Uitvoer van binnenlandsche producten ..	773,1	801,0
Invoersaldo	395,4	336,4
Gouduitvoeroverschot	9,7	12,1
Saldo handelsbalans	385,7	324,3

In de eerste plaats ziet men hieruit, dat het deficit der handelsbalans het vorige jaar ongeveer 60 miljoen grooter was dan in 1924, een feit, dat ernstige bezorgdheid bij zekere schrijvers wekt. Het duurt altijd eenige weken, vóór de Board of Trade zijn jaarlijkse raming van de posten der betalingsbalans over het afgelopen jaar publiceert, doch het is reeds mogelijk een ruwe schatting te doen. Het vorige jaar was een uitgesproken slecht jaar voor de scheepvaart en indien wij de inkomsten van dit bedrijf ramen op een bedrag, niet minder dan in 1924, blijven wij waarschijnlijk aan den hoogen kant. Wat anderzijds het inkomen uit buitenlandsche beleggingen betreft heeft de Rubber „boom” hoogere winsten ten gevolge gehad en deze toenemende ontvangsten zijn niet gecompenseerd door verliezen in andere richtingen, behalve misschien met betrekking tot Chineesche fondsen. Alles bijeen genomen is men wellicht gerechtigd aan te nemen, dat ons inkomen uit buitenlandsche beleggingen wat meer bedraagt dan het vorige jaar, zeg bijv. f 15 miljoen meer. Op dezen grondslag zou onze betalingsbalans er als volgt uitzien:

	1925	1924
Saldo handelsbalans	386	324
Inkomsten uit buitenlandsche beleggingen ..	200	185
Ontvangsten van de scheepvaart, enz.	185	185
Totaal onzichtbare posten	385	370
Beschikbaar voor herbelegging	nihil	46
Buitenlandsche emissies	89	134

In herinnering zij gebracht, dat er in 1924/25 reeds ijverig gespeurd werd naar de betrekking tusschen de cijfers der nieuwe kapitaalsuitgiften op de Londense markt en het beschikbare saldo. Dit jaar zal de verklaring van de positie nog belangwekkender zijn. Want, ofschoon hierboven het inkomen uit buitenlandsche beleggingen mogelijkterwijls aanzienlijk is onderschat, daartegenover staat, dat de ontvangsten

van de scheepvaart niet zijn verlaagd en deze twee posten kunnen elkander bij een meer gedetailleerd onderzoek blijken te compenseeren.

Het gebruikelijke argument was het vorige jaar, dat de beleggingen op langen termijn, van het standpunt der betalingsbalans gezien, gecompenseerd werden door Amerikaansche saldi. Indien bovenstaande raming de waarheid eenigszins nabij komt, schijnt het, dat de marge tusschen op korten termijn hier uitstaande saldi en hier te lande geëmitteerde leeningen op langen termijn gedurende de afgelopen twaalf maanden niet veel is gewijzigd, want het verschil tusschen 134 en 46 is vrijwel hetzelfde als dat over 1925, nl. 89. Het kan natuurlijk zijn, dat datgene wat gedurende het afgelopen jaar heeft plaats gevonden, een doorlopende opneming van kort buitenlandsch crediet in den vorm van te Londen aangehouden bank-saldi voor buitenlandsche rekening is geweest, met een aanzienlijke wijziging in den eigendom, doordat Amerikaansche saldi door Europeesche zouden zijn vervangen. Hoe echter op dit oogenblik de feiten ook mogen liggen, de sterke toeneming van het deficit der handelsbalans heeft onrust gewekt en waarschijnlijk zullen wij hieromtrent de eerstvolgende maanden nog wel veel hooren.

De gedetailleerde classificatie toont aan, dat de export van grondstoffen en halffabrikaten bij voortduring gedrukt is, terwijl eindfabrikaten zich in zekere mate hersteld hebben van de inzinking, die met het midden van het jaar gepaard ging. In het laatste kwartaal van 1925 beliep de uitvoer van eindproducten £ 154 miljoen, tegen 158 miljoen in het laatste kwartaal van 1924. Voor halfproducten en grondstoffen beliepen deze cijfers £ 21 tegen £ 26 miljoen in het laatste kwartaal van 1924. De bewegingen gedurende het jaar zijn als volgt (in miljoenen £):

	Eerste Kwartaal	Tweede Kwartaal	Derde Kwartaal	Vierde Kwartaal
Eindproducten ..	165,8	147,0	149,8	153,7
Halffabrikaten ..	24,3	20,7	18,5	20,9

De uitvoer van steenkolen daalde over het geheele jaar genomen met 11 miljoen ton bij 1924 vergeleken; met 30 miljoen, vergeleken met 1923, toen de Roerbet-zetting een tijdelijke opleving in de industrie verwekte. Doch terwijl onze steenkolenuitvoer op deze ontmoedigende wijze is gedaald, is het belangwekkend waar te nemen, dat de uitvoer van in Engeland geraffineerde petroleum aanmerkelijk is gestegen, nl. van 167 miljoen gallons tot 167 miljoen gallons. De uitvoer van ijzer en staal vertoont een uitgesproken afwijking, wat de grondstoffen en de eindproducten aangaat, wanneer men den uitvoer volgens kwartalen indeelt:

Uitvoer (1000 tons):	I kwartaal	II kwartaal	III kwartaal	IV kwartaal
Ruw ijzer en staal	166	144	103	166
Halffabrikaten	181	179	188	204
Eindproducten	589	573	576	662
Totaal	936	896	867	1032
Invoer van ijzer en staal voor binnenl. verbruik.	712	680	642	678
Uitvoeroverschot	224	216	225	354

Derhalve trof de inzinking in het midden van het jaar de grondstoffen meer dan de eindproducten, terwijl, indien men de productie in haar geheel neemt, er teekenen van verbetering zijn, zoowel absoluut als met betrekking tot het uitvoeroverschot.

Ten slotte is echter datgene, wat voor den Britschen buitenlandschen handel van het meeste belang is, een regeling van de moeilijkheden in den steenkolenmijnbouw. Tot de vorige week had men in toeneemende mate het gevoel, dat de een of andere oplossing zou worden gevonden en dat geen staking zou plaats vinden. De verklaring, welke de eigenaren voor de Commissie hebben afgelegd, heeft echter voor het oogenblik aan deze hoop een einde gemaakt. Wat de eigenaren aanbevelen staat inderdaad gelijk met

een oorlogsverklaring aan de geheele arbeidersbeweging. Zij vragen om loonsverlaging voor spoorwegarbeiders, ten einde een tariefsverlaging voor steenkolen mogelijk te maken, hoewel zij niet bereid zijn, tot het onder centraal beheer brengen van de kolenwagens (gelijk bekend hebben in Engeland de meeste mijnen hun eigen kolenwagens), dat als de eenige oplossing van het vraagstuk der hooge vervoerkosten door een onafhankelijken spoorwegdeskundige voor de Commissie werd aanbevolen. De eigenaren cischen verder een langeren werkdag, nl. van 8 uur en de wederinvoering van districtsgewijze loonovereenkomsten, i.p.v. de nationale overeenkomst, welke thans van kracht is en verder loonsverlaging. M.a.w. is er geen enkel punt, dat voor de arbeidersbeweging als geheel van belang is, dat door de eigenaren niet wordt aangevallen. Arbeidsduur en loonen zijn geenszins de eenige punten ten aanzien waarvan de golven hoog gaan. De groote vakvereenigingen gevoelen, dat nationale overeenkomsten de eenige wijze zijn, om de beweging bijeen te houden, gezien van het standpunt eener doeltreffende organisatie. Dit beteekent niet, dat de arbeidersbeweging niet erkent, hetgeen er voor loonsverschillen tusschen verschillende plaatsen te zeggen valt. Dergelijke verschillen bestaan inderdaad reeds in die mate in den steenkolenmijnbouw, dat het voor een ieder, die geen deskundige is, onmogelijk is met juistheid te zeggen, wat de arbeiders in een bijzonder district of bij een bepaalde mijn werkelijk verdienen. Men vreest, dat door districtsgewijze overeenkomsten het locale gevoel het solidariteitsgevoel in de geheele industrie zal gaan overheerschen en dat op deze wijze de lange jaren van inspanning, welke voor het opbouwen van de Miners' Federation noodig zijn geweest, zouden zijn verspild. Uit den toon, waarop de vertegenwoordigers der eigenaren door de leden der Commissie aan een kruisverhoor werden onderworpen, bleek duidelijk, dat dezen zeer teleurgesteld waren door den stuggen weerstand, door de eigenaren tegen iedere wijziging geboden.

Hebben de eigenaren zichzelf geen goed gedaan, de arbeiders hebben een onverwacht goede pers voor hun voorstellen gehad, welke zich bewegen langs de bekende lijnen van nationalen eigendom, gepaard gaande met een hiërarchie van districts- en nationale commissies, ten einde toezicht te houden op productie en prijzen: ten opzichte van deze laatste zullen ook de consumenten een stem in het kapittel hebben. Los van de ernstige principieele kwestie, die deze voorstellen in zich bergen, lijdt het voorstel der mijnwerkers aan twee nadeelen: de Staat zal niet alleen de productie controleeren, doch de distributie, zoowel voor binnen- als buitenlandsche markten, zal ook in handen van nieuwe lichamen worden gelegd. De binnenlandsche afzet zal worden gecontroleerd door de gemeenten en de export door een kolenuitvoercommissie of door een „public utility“-maatschappij. De moeilijkheden zouden aldus meer dan verdubbeld worden, want het is twijfelachtig, of de distributie wel zoo gemakkelijk is, als het thans de mode is haar voor te stellen. Dit alles daargelaten beweren de mijnwerkers echter niet, dat hun plan een oplossing is voor de onmiddellijke moeilijkheden der industrie en hierover heerscht nu juist bezorgdheid.

Het voorstel der eigenaren is derhalve onaanvaardbaar voor de arbeiders en voor een groot deel der publieke opinie en de arbeiders zelf hebben in het geheel geen plan. Alles draait thans om het rapport der Commissie en nog meer om de geneigdheid van het Parlement, na einde Mei het subsidie voort te zetten, indien geen plan wordt ontwikkeld, dat door alle betrokken partijen wordt aanvaard. De voortzetting van het subsidie is niet zoo eenvoudig als zij schijnt: het is thans nl. vrijwel zeker, dat de uitgaven van den Staat in het loopende begrotingsjaar de ontvangsten zullen overtreffen en het is geenszins duidelijk, hoe de Kanselier van de schatkist het volgende jaar nieuwe middelen zal vinden. De vrees voor de a.s. begroo-

ting heeft reeds geleid tot een druk der Regeering op de Departementen tot het invoeren van verdere bezuinigingen en deze bezuinigingen zijn geenszins populair. De plaatselijke autoriteiten bestrijden de Regeering inzake bezuinigingen, welke op de onderwijsuitgaven worden voorgesteld; van politiek standpunt is belangrijker, dat ook de sommen, welke ter beschikking der plaatselijke overheden gesteld worden als subsidieering van werken, die als werkverschaffing worden uitgevoerd, zullen worden verminderd. Aldus bestaat de kans, dat, tenzij het voortduren van het subsidie slechts het gevolg is van het in werking stellen van een plan, waarin het land vertrouwen stelt, tegen zijn voortzetting ernstige politieke oppositie zal bestaan. Doch indien geen plan wordt ontwikkeld en geen subsidie meer wordt verleend, zullen er vrijwel zeker groote industriële moeilijkheden ontstaan vóór het jaar ten einde is. Alles bijeen genomen is de toestand niet zeer veelbelovend.

DE POOLSCH E CRISIS.

Dr. R. Kerschagl te Weenen schrijft ons:

De Poolsche crisis, welke reeds in het voorjaar 1925 ondanks den toenmaals nog stabielen Zloty-koers is uitgebroken, is voor alles hierdoor gekenmerkt, dat het niet om een voorbijgaand of door zeer bijzondere catastrophale gebeurtenissen in het leven geroepen verschijnsel gaat, doch om de onvermijdelijke consequenties van een ten deele onjuiste, ten deele ongelukkige financieele en economische politiek, ten deele ook wegens een ongelukkige algemeene politiek. Hierbij komt nog, dat het beschikbare Poolsche materiaal ongetwijfeld gunstig gekleurde cijfers geeft, die de crisis in haar vollen omvang niet doen kennen. Dit geldt in de eerste plaats voor de begroting, welke de volgende cijfers aanwijst:

Begroting voor Polen voor het jaar 1925.

Volgens de statistiek van den „Wiadomosci Statystyczne“ (in miljoenen Zloty).

	Ontvangsten	Uitgaven	Verschil
Januari	140,1	125,7	+ 14,4
Februari	156,7	156,8	— 0,1
Maart	166,5	167,3	— 0,8
April	180,2	161,97	+ 18,23
Mei	159,4	152,1	+ 7,3
Juni	172,3	188,5	— 16,2
Juli	145,5	190,3	— 44,8
Augustus	165,5	152,6	+ 12,9
September	129,6	155,5	— 25,9
October	138,3	133,6	+ 4,7

1924

(jaartotaal)

1.453,9 1.627,2 — 173,3

Deze cijfers krijgen eerst dan echter werkelijke betekenis, wanneer men de hoedanigheid der ontvangsten zou kennen en het lijdt geen twijfel, dat een zeer aanzienlijk deel hiervan ten deele uit de opbrengst van het drukken van biljetten, ten deele uit leeningsoperaties bestaat.

De in- en uitvoer van Polen vertoont tot Augustus een zeer ongunstig beeld. Van dat oogenblik af treedt schijnbaar een belangrijke verbetering op. Door deze verbetering mag men zich echter niet laten misleiden, aangezien zij er in de eerste plaats toe te herleiden valt, dat men volgens het Russische voorbeeld van vóór den oorlog in nog sterkere mate dan anders een economisch nauwelijks te rechtvaardigen overmatigen verkoop van den oogst doorvoerde, welke in het voorjaar van 1926 wel weer tot verhoogde invoercijfers zal leiden. Dat de invoer in de drie herfstmaanden is teruggelopen, mag men wel in de eerste plaats als een seizoenverschijnsel aanmerken. De officieele cijfers der Poolsche statistiek volgen hieronder:

In- en uitvoer van Polen in 1925.

(In miljoenen Zloty).

	Invoer	Uitvoer	Verschil
Januari	168,9	107,5	— 61,4
Februari	150,7	103,0	— 47,7

Maart	189,9	120,4	— 69,5
April	182,3	89,6	— 92,7
Mei	185,7	105,9	— 79,8
Juni	169,9	103,6	— 66,3
Juli	180,4	86,9	— 93,5
Augustus	116,2	103,0	— 13,2
September	72,8	108,9	+ 36,1
October	80,1	131,5	+ 51,4
November *)	84,5	154,5	+ 70,0

*) Voorloopig officieel cijfer.

† Het aantal werklozen is op ontzettende wijze toegenomen, gelijk uit de volgende tabel blijkt:

†† Het aantal werklozen in Polen in 1925 (in duizenden).

(Volgens de in de „Berichte aus den neuen Staaten“ weergegeven officieele statistiek).

27 December 1924	159,1	27 Juni 1925	171,3
31 Januari 1925	175,0	25 Juli	175,0
28 Februari	184,5	29 Augustus	184,9
21 Maart	186,8	27 September	195,0
25 April	180,7	25 October	213,5
30 Mei	173,1	21 November	239,0
		12 December	261,9

Om deze cijfers op hun juiste waarde te kunnen schatten, moet men in aanmerking nemen, dat bij den toch al zeer geringen omvang der Poolsche industrie, deze cijfers reeds een zeer hoog percentage van de door de statistiek omvatte industriële arbeiders uitmaken. Het cijfer blijft stijgen, in de eerste plaats als gevolg van nieuwe stopzetting van den arbeid in de industrieën wegens gebrek aan afzet.

Een zeer aanschouwelijk beeld geeft de ontwikkeling van de balans der Poolsche bank in 1925:

1925	Bankbiljetten in omloop	Saldi in Rekg. Courant	Metaalvoorraad	Tegoed in het buitenland	Schuld aan het buitenland	Koers v. d. Zloty in Weenen *)
1 Januari	497,4	123,5	103,7	265,1	14,8	13.590 ¹
1 Februari	528,8	85,3	104,4	238,-	12,9	13.600
1 Maart	527,6	10,-	112,9	205,2	8,7	136.25
1 April	561,6	106,8	116,8	256,6	12,5	136.15 ²
1 Mei	548,2	92,6	117,8	197,1	8,6	136.17 ³
1 Juni	519,7	75,6	119,2	140,2	5,3	136.13
1 Juli	467,5	116,7	121,2	123,2	6,3	135.85
1 Augustus	457,8	73,2	121,7	90,1	30,6	127.50
1 September	417,8	78,4	132,-	66,-	24,6	121.15
1 October	381,5	111,7	132,1	63,3	41,7	117.75 ⁴
1 November	362,-	109,1	132,5	66,8	66,2	116.90
1 December	362,1	102,8	133,3	59,6	75,9	75.75

*) Bieden-koers in Kronen per Zloty; vanaf 1 Maart in Schillingen voor 100 Zloty.

†) Waarvan als onderpand in het buitenland:

1 September
 10,1 | 1 November | 51,5 |

1 October
 51,6 | 1 December | 54,9 |

*) 9 Januari. **) 9 April. ***) 9 Mei. ****) 9 October.

Uit deze ontwikkeling blijkt duidelijk, dat de zuivere biljettencirculatie weliswaar werd verminderd, doch dat van den goudvoorraad der Poolsche Bank zich reeds rond 40 pCt. als onderpand in het buitenland bevindt en dat de verplichtingen aan het buitenland in vreemde munt aanmerkelijk hooger zijn dan de tegoeden in buitenlandsche valuta. Van een statutaire dekking van 30 pCt. is derhalve geen sprake meer en wanneer men circulatie en saldi in rekening-courant optelt en op grond van de balans, hoewel niet overeenkomstig de statuten, de metaaldekking door goud en deviezen berekent, verkrijgt men een dekking van ruim 13 pCt. Een dergelijke dekking is natuurlijk niet meer voldoende om een stabielen koers te garanderen en zoo komt het, dat het karakteristieke der beweging van den Zloty gedurende de laatste maanden wellicht minder zijn daling dan de zeer wilde schommelingen waren, welke hierdoor ontstonden, dat deze daling uit politieke en economisch-politieke gronden telkenmale door het opofferen van alle waar ook bijeen te garen deviezenvoorraaden werd geremd. Men kan zonder overdrijving zeggen, dat bijna de geheele opbrengst der leeningen, die Polen onder zware offers in 1925 van het buitenland heeft

verkregen, slechts voor een zeer gering deel onmiddellijk aan de Poolsche volkshuishouding ten goede kwam, doch grootendeels aan doeleinden, het geldwezen betreffende, moest worden opgeofferd. Desondanks is de situatie van den Zloty, ondanks voorbijgaande gunstiger momenten, als uiterst twijfelachtig aan te merken. De pogingen van den Poolschen Minister van Financiën, om in het buitenland, en speciaal in Amerika, credieten te verkrijgen, kunnen ondanks de verzekering van het tegendeel tot dusverre vrijwel zonder succes geacht worden. Voor alles weet het buitenland, dat buiten de opgevoerde bankbiljettencirculatie nog meer dan 400 miljoen staatspapier circuleert en dat boven het Poolsche geldwezen het Damocleszwaard der beide mogelijkheden hangt, dat of deze staatsbiljettencirculatie vermeerderd wordt, of dat men de Bank tot biljettenuitgifte voor den Staat dwingt, al heeft tot dusverre de Poolsche Bankpresident deze laatste eventualiteit met alle middelen verhinderd en zelfs liever het aftreden van den Minister van Financiën Grabski afgedwongen, dan dat de circulatiebank biljetten voor den Staat zou drukken. Het einde der inflatie zou echter slechts dan kunnen komen, wanneer het zou gelukken, de Poolsche volkshuishouding volledig in orde te brengen. Hiermede komt men echter tot de vraag, wat dan de oorzaken zijn, waardoor deze volkshuishouding zoo volledig in een is gestort.

Drie oorzaken hiervoor kan men aangeven en tegelijkertijd aldus de voorwaarden noemen, onder welke een saneering van Polen mogelijk zou zijn. De eerste oorzaak is ongetwijfeld in de door Polen gevoerde buitenlandse politiek te zien. Polen heeft twee groote staten als voornaamste bureu: Duitschland, waarvoor het afzetgebied van industriele producten is en Rusland, ten aanzien waarvan het weder bemiddelaar voor de West- en Midden-Europeesche handel en industrie kon zijn. Met beide staten bleef Polen uit politieke overwegingen in de denkbaar slechtste verstandhouding en het heeft 10.000 inwoners dezer staten met geweld buiten zijn grenzen gezet. Even weinig reden tot verheuging geeft Polens verhouding, uit dezelfde overwegingen, tot alle Baltische Staten. Slechts met Roemenië en Tsjecho-Slowakije leeft het op eenigszins draaglijken voet. Dit alles heeft in verschillende opzichten economisch een catastrophaal effect. In de eerste plaats is Polen genoodzaakt, een leger op de been te houden, dat buiten iedere verhouding tot zijn economische krachten staat. Een oorlogsbegroting, welke twee- tot driemaal zoo hoog is als de biljettencirculatie, kan vanzelfsprekend slechts als iets onzinnigs worden beschouwd. Voorts is het op industrieel gebied zwakke Polen in 1925 een tarievenoorlog met Duitschland begonnen, die weliswaar voor Duitschland voorbijgaand een vermindering van den uitvoer ten gevolge had, doch daar Duitschland de eenige uitvoerpoort voor Poolsche producten en grondstoffen naar het cultureel veel hooger staande Westen is, eenvoudig catastrophaal gevolgen voor Polen had. Duitschland kon de invoerrechten, welke op zijn industrieproducten gelegd werden, nog lijden, doch Polen zou nooit zonder de Duitse afnemers van zijn producten kunnen bestaan.

De tweede betreurenswaardige omstandigheid is deze, dat de juist opgerichte en industrieel zeer zwakke Poolsche Staat wel in staat was, de Opper-Silezische industriegebieden aan Duitschland te ontnemen, doch hen niet kon handhaven, laat staan uitbouwen. De Poolsche kolen- en staalbedrijven van het voormalige Opper-Silezië zijn thans bijna alle als vrijwel geruïneerd aan te merken en werken ten deele met verlies, ten deele met een zeer gering percentage hunner capaciteit.

In de derde plaats dient ten slotte te worden vermeld, dat de saneeringspogingen op het gebied der begroting geen doorslaand succes konden opleveren. Toen Grabski, één der meest bekwame moderne financieele politici, de saneering van Polen ter hand nam, be-

stonden er twee mogelijkheden, deze door te voeren: hetzij radicale beperking der uitgaven en verlaging van het eenvoudig onmogelijke budget, welks totaal ongeveer het vijfvoud van de geheele biljettencirculatie bedroeg, of deze verlaging stap voor stap en met behulp van buitenlandsche credieten voor den overgangstijd, te voltrekken.

Grabski sloeg een derden weg in, verminderde de uitgaven niet ernstig, doch trachtte de noodzakelijkste middelen door een ontzaglijke belastingverhooging binnen te krijgen. Het gevolg was natuurlijk, aangezien de landbouw in een zoo weinig ontwikkelde staat niet zeer rendabel is en ondanks het feit, dat hij de grootste groep der bevolking omvat, dat industrie, handel en banken, kortom bijna de geheele productie, in zooverre zij niet de agrariërs omvat, dermate werd overbelast, dat de op papier bestaande belastingen, hetzij niet binnenkwamen, of, waar zij binnenkwamen, de onmiddellijke ineenstorting der ondernemingen ten gevolge hadden.

Zonder ingrijpende verlaging der uitgaven is een saneering der Poolsche Staatsfinanciën niet denkbaar, doch deze saneering vooronderstelt, dat Polen aan zijn economischen oorlog met de buurstaten een einde maakt en dit op zijn beurt vooronderstelt een algeheele herziening der tot dusverre door Polen gevoerde buitenlandse politiek. De Amerikanen hebben dit zeer goed ingezien en voor de verleenning van welke nieuwe credieten dan ook een beslissenden invloed op alle takken der Staatsfinanciën en op de Nationale Bank geëischt. Al is ook op het oogenblik de stemming in Polen nog zeer sterk tegen deze maatregelen, toch kan reeds gezegd worden, dat zonder een groote kapitaalvermeerdering de Poolsche circulatiebank het reeds binnen weinige weken of maanden onmogelijk zal zijn, een geldpolitiek, hoe dan ook, te voeren, aangezien alle reserves hiervoor ontbreken.

Wellicht zal de indruk, dien dit feit maakt, wel voldoende zijn, om de economische concessies, welke de Amerikanen verlangen, door te zetten. Voorloopig kan men de vooruitzichten voor een definitieve gezondmaking van den Zloty en de Poolsche volkshuishouding niet als zeer gunstig aanmerken.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, 15 October 1925.

Prof. Dr. J. H. Valckenier Kips, Het Stadsgewest; Dr. M. van Haften, Kersseboom en zijn geschriften, I.

Revue d'Economie Politique. — Parijs, Juli—Aug. 1925.

Ch. Gide, Les conséquences de la hausse des prix au point de vue national, moral et intellectuel; A. Aftalion, Les expériences monétaires récentes et la théorie du revenu; Fr. Divisia, L'indice monétaire et la théorie de la monnaie; R. Hoffherr, Un nouvel aspect du conflit social. Les rapports de l'entrepreneur et du capitaliste; Ch. Turgeon, Critique de „l'utilité finale" (suite).

Idem. — Parijs, Sept.-Oct. 1925.

W. Oualid, La Banque de Java. Son organisation et sa politique monétaire; F. Divisia, L'indice monétaire et la théorie de la monnaie; A. Aftalion, Les expériences monétaires récentes et la théorie psychologique de la monnaie; Ch. Turgeon, Critique de „l'utilité finale"; R. Gonnard, Considérations sur l'émigration.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Oct. 1925.

Yves-Guyot, Conséquences économiques du règlement des réparations et des dettes interalliées; A. Dreyfus, De la défense juridique du franc; J. Lefort, Revue de l'Académie des sciences morales et politiques (du 16 mai au 15 septembre 1925); Godchot, Observations d'un Américain sur la dette française

aux États-Unis; *J. B. Legros*, Les grèves depuis le 1er août; *G. de Nouvion*, La Convention de Washington sur la journée de travail; *N. Mondet*, Les récoltes actuelles et les ressources de l'Europe; *R. J. Pierre*, Le change et le commerce extérieur; *B. L. L. F.*, La Ligue du Libre-échange (octobre 1925).

The Journal of Political Economy. — Chicago, Aug. 1925.

J. Viner, The utility concept and its critics; *W. G. Haber*, Machinery and the clothing workers; *E. R. Beckner*, The trade union educational league; *D. Ph. Locklin*, Section 15a of Interstate Commerce Act; *H. A. Barth*, Co-operation in the Blue-Grass.

Idem. — Chicago, Oct. 1925.

H. Schultz, The statistical law of demand I; *H. G. Brown*, Railroad valuation and rate regulation; *W. O. Weyforth*, The retirement of national bank notes; *F. H. Knight* and *J. M. Clark*, Marginal productivity.

Finanz-Archiv. — Stuttgart, Berlijn, Jhrg. 42, Band 2.

Dr. Joh. G. Kraus, Die Staatshaushaltskontrolle in Bayern seit dem Ausgang des 18. Jahrhunderts; *Dr. Mallachow*, Die Betriebsrevision im System des neuen Reichssteuerrechts; *Dr. C. Krämer*, Die Finanzgebarung des Reichs und seiner Länder seit der Währungsstabilisierung; *Dr. C. H. P. Inhulsen*, Die englischen Finanzvorschläge für das Jahr 1925/26; *Dr. F. W. R. Zimmermann*, Das landwirtschaftliche Inventar unter tatsächlichem und rechtlichem Gesichtspunkt; *Dr. P. Naumann*, Die Entwicklung des anhaltischen Steuerwesens seit 1918 (Nachtrag).

Schmollers Jahrbuch. — München, Leipzig, Augustus 1925.

E. Wilbrandt, Die Pseudowertfreien; *C. Landauer*, Zurechnung und Preis; *S. Varga*, Zwei ungarische Kapitaltheorien; *Chr. Eckert*, Aussenhandel und Auslandskredite; *H. Ritschl*, Gestaltungsformen und Entwicklungsstufen der Staatswirtschaft; *E. Tatarin-Tarnheyden*, Die staatsrechtliche Entwicklung des Rätegedankens in der russischen und deutschen Revolution; *Ehrler*, Der Einfluss des Geburtenrückganges auf die Familiengröße in Zürich und Berlin.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, October 1925.

bevat o.a.:

Ch. G. Cramer, H. H. van Kol†; *H. van Kol†*, De interparlementaire unic en de intern. sociaal-democratie; *Ir. J. W. Albarda*, Het kongres van Marseille; *Dr. Ir. Th. van der Waerden*, Technies-ekonomies overzicht, XXVII; *S. R. de Miranda*, De prijzencommissie in Engeland, II; *P. Olberg*, Sovjet-Rusland's ekonomische politiek en de agrarische revolutie, (slot).

De Naamlooze Vennootschap. — Roermond, 15 September 1925.

Dr. H. M. Hirschfeld, De aansprakelijkheid voor het Prospectus, II. Wie zijn aansprakelijk, wie kunnen schadevergoeding eischen en welke schadevergoeding kan geëischt worden? *Prof. Mr. E. J. J. v. d. Heyden*, Het wetsontwerp-Nelissen-Heemskerk, V; *M. J. H. Smeets*, Toepassing der Wet op de Inkomstenbelasting ten opzichte van „oude" en „nieuwe" aandelen eener N.V.; *A. B. A. van Ketel*, De bescherming van aandeelhouders in het Nederlandsch Wetsontwerp op de N.V.; *D. Veenbos*, De éénmans-Naamlooze Vennootschap en het nieuwe ontwerp; *J. van der Poel*, De Vennootschap in het fiscaal recht der Invoerrechten en Accijnzen; *Mr. H. Schaapveld*, Maximum-uitkeering op en intrekking van oprichtersbewijzen.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 October 1925.

Mr. W. J. L. van Es, De ontwikkeling van het handelsverkeer in China, 1900—1923; *Jhr. H. W. Sandberg*, Het mijnwezen en de metaalindustrie in Sovjet-Rusland. Rampspoedige onderproductie; *Dr. S. Ferwerda*, De haven van Harlingen.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens).

	December 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
Directe belastingen.			
Grondbelasting	4)	4) 19.600.843	4) 17.988.990
Personeele belasting ..	1.735.801	26.156.256	24.344.305
Inkomstenbelasting ..	6.897.903	95.026.177	96.286.819
Dividend- en tantieme-belasting	1.486.806	18.030.187	15.118.887
Vermogensbelasting ..	685.182	12.766.081	12.229.084
Accijnzen.			
Suiker	3.078.458	42.351.868	38.155.217
Wijn	530.552	2.521.648	2.339.461
Gedistilleerd	5.200.723	47.367.210	48.718.710
Zout	170.251	2.032.775	1.704.107
Bier	930.006	12.555.542	8.986.608
Geslacht	946.717	9.894.416	9.586.621
Tabak	1.986.972	18.894.534	16.530.114
Belast. op speelkaarten	11.797	97.107	107.007
Rijwielbelasting	5.619	6.486.200	5.300.031
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	12.203.007	24.351.558	18.749.568
Registratierechten	2.346.937	22.257.014	23.226.593
Successierechten	5.249.887	45.149.357	48.456.749
Invoerrechten.			
Gouden en zilver werken			
Belasting	68.026	995.263	938.706
Essaailoon	88	967	1.037
Statistiekrecht			
Mijnen	327.113	4.191.495	4.199.242
Domeinen	—	406.630	737.225
Staatsloterij	470.145	3.487.809	3.173.814
Staatstloterij	24.341	658.702	663.096
Jacht en visscherij	4.352	263.845	264.672
Loodsgelden	364.947	4.083.741	3.673.743
Totaal-Generaal ..	39.245.036	464.076.701	437.226.382

1) Hieronder begrepen f 495.338 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 5.810.659. 3) Idem f 3.547.657. 4) In de maand December pleegt de einduitkeering van de bemaalingsbelasting en van de provinciale- en Gemeentepcenten betreffende den loopenden dienst plaats te hebben, welke ten gevolge van den achterstand op dit middel, de opbrengst over de maand December ditmaal overtrof.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	December 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
Verdedigingsbelast. Ia	205.741	3.828.906	3.635.102
Verdedigingsbelast. Ib	587.994	11.492.227	11.579.329
Verdedigingsbelast. II	2.946.730	26.129.972	26.318.488
Opcenten:			
Grondbelasting	4)	4) 3.946.744	4) 3.622.552
Personeele belasting ..	528.100	5.421.819	4.939.400
Inkomstenbelasting ..	3.196.028	28.360.821	30.313.941
Vermogensbelasting ..	171.604	3.191.744	3.033.184
Dividend- en tantieme-belasting	490.646	5.949.962	4.989.233
Suiker	615.692	8.470.374	7.631.043
Wijn	106.117	504.330	467.892
Gedist. (binn.- en buitl.)	520.072	4.736.721	4.871.871
Zegelrecht van buitl. eff.	90.249	650.935	340.206
Totaal	9.458.967	102.684.555	103.742.241

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1925.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1920/21	—	—	—	4.192
1921/22	—	—	—	3.315
1922/23	—	—	6.550.449	14.099
1923/24	152.908	2.340.721	10.949.194	55.221
1924/25	3.786.060	1.813.135	47.404.322	6.002.879
1925/26	15.661.875	22.002.401	30.122.212	6.686.376
Totalen —	19.600.843	26.156.257	95.026.177	12.766.081

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 3½	3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½	22 Oct. '25
	Bel. Binn. Eff. 4	3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem. 5½	7 Sept. '25
	Vrsch. in R.C. 5	3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½	8 Oct. '25
Javasch. Bank...	4½	20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6	12 Jan. '26
Bank van Engeland	5	3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-slowakije	6½ 1 Dec. '25
Duitsche Rijksbank	8	12 Jan. '26	N. Bk. v. O'rijk	9 3 Sept. '25
Bank v. Frankrijk	6	9 Juli '25	N. Bk. v. Hong.	7 22 Oct. '25
Belgische Nat. Bk.	7	30 Nov. '25	Bank v. Italië	7 17 Juni '25
Fed. Res. Bank N.Y.	4	7 Jan. '25	Z.-Afr. Res. bnk	5½
Bank van Spanje...	5	23 Mrt. '23		

OPEN MARKT.

Data	1926			28 D. '25 2 J. '26	12-17 Jan.	14-19 Jan.	20-24 Juli
	16 Jan.	11-16 Jan.	4-9 Jan.				
Amsterdam Partic. disc.	27/8	27/8-3/4	35/16-7/16	31/2-3/4	21/2-3/4	4 1/2	31/8-3/16
Londen Daggeld.	3-4	3-4 3/4	3/4-4	21/2-51/2	21/2-31/8	2-3/4	18/4-2
Berlijn Daggeld.	5 1/4-7	5 1/4-7	6-9	7-11	—	—	—
New York Call money	4 1/2-3/4	4-3/4	4-5 1/4	6-1 1/4	3-4 1/4	4-5	13/4-2 1/2

1) Call money-koers van 15 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.
2) Koers van 15 Jan.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia*)
12 Jan. 1926	2.48 13/16	12.08 1/8	59.24	9.41 1/2	11.29 1/2	100 1/2
13 " 1926	2.48 13/16	12.08 1/8	59.24	9.28	11.29 1/2	100 1/2
14 " 1926	2.48 3/4	12.08 1/8	59.23	9.34	11.29 1/2	100 1/2
15 " 1926	2.48 11/16	12.08 1/8	59.21	9.34	11.29 1/2	100 1/2
16 " 1926	—	12.08 1/8	59.22	9.41	11.29 1/2	100 1/2
18 " 1926	2.48 3/4	12.09 1/8	59.22	9.40	11.30	100 1/2
Laagste d.w. 1)	2.48 1/8	12.07 1/8	59.20	9.24	11.28	100 1/2
Hoogste d.w. 1)	2.48 7/8	12.09 1/8	59.26	9.53	11.30	100 1/2
11 Jan. 1926	2.48 13/16	12.07 1/8	59.23	9.51	11.29	100 1/2
4 " 1926	2.48 9/16	12.05 1/8	59.28	9.55	11.27 1/2	100 1/2
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
12 Jan. 1926	48.07 1/2	35.10	7.36	1.13	10.05	35.32 1/2
13 " 1926	48.07 1/2	35.10	7.36	1.13	10.05	35.20
14 " 1926	48.07 1/2	35.10	7.36	1.13	10.04	35.20
15 " 1926	48.06	35.10	7.36	1.13	10.04	35.20 1/2
16 " 1926	48.06	35.10	7.36	1.13	—	—
18 " 1926	48.06	35.10	7.37	1.11	10.04 1/2	35.20
Laagste d.w. 1)	48.03	35.—	7.35	1.10	10.02	35.10
Hoogste d.w. 1)	48.10	35.15	7.38	1.20	10.08	35.40
11 Jan. 1926	48.06	35.10	7.36	1.13	10.05	35.31 1/2
4 " 1926	48.04	35.10	7.36	1.14	10.04	35.02
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm*)	Kopenhagen*)	Oslo*)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
12 Jan. 1926	66.65	61.95	50.87 1/2	6.27	103	2.48 1/2
13 " 1926	66.65	61.92 1/2	50.75	6.27 1/2	103 1/4	2.48 1/2
14 " 1926	66.65	61.95	50.75	6.27	103 1/8	2.48 1/2
15 " 1926	66.65	62.—	50.75	6.27 1/2	103	2.48 1/2
16 " 1926	66.62 1/2	61.90	50.70	6.27 1/2	103	2.48 1/2
18 " 1926	66.60	61.87 1/2	50.65	6.27	103	2.48 1/2
Laagste d.w. 1)	66.52	61.80	50.60	6.25	102 3/4	2.48 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.70	62.05	50.90	6.30	103 1/2	2.48 1/4
11 Jan. 1926	66.60	61.90	50.70	6.26	103	2.48 1/2
4 " 1926	66.70	61.55	50.62 1/2	6.27 1/2	102 7/8	2.48 1/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
12 Jan. 1926	4,85 11/16	3,75	23,80	40,19
13 " 1926	4,85 3/4	3,76	23,80	40,19
14 " 1926	4,85 15/16	3,72	23,80	40,21
15 " 1926	4,86 1/16	3,77	23,80	40,21
16 " 1926	4,86 1/8	3,77	23,80	40,21
18 " 1926	4,86 3/16	3,77	23,80	40,19
11 Jan. 1926	4,85 1/8	3,82	23,80	40,24
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	2 Jan. 1926	9 Jan. 1926	11/16 Jan. '26 Laagste	16 Jan. '26 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 3/8	97 1/2	97 7/16	97 1/16
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 3/8	1/10 5/8	1/10 1/8	1/10 3/4
B. Aires 1) ...	d. p. \$	46 3/8	46 1/8	46 11/16	46 19/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1/63 1/16	1/63 1/16	1/65 1/32	1/67 1/32
Constantin ..	Piast. p. £	912 1/2	912 1/2	905	920
Hongkong ...	Sh. p. \$	2/4 11/16	2/4 25/32	2/4 3/8	2/4 13/16
Kobe	d. per Mil.	1/9 3/8	1/9 17/32	1/9 13/32	1/9 29/32
Lissabon 1) ..	d. per \$	233 1/64	233 1/64	2 1/2	2 17/32
Mexico	d. per \$	24 1/2	24 1/2	23 3/4	24 1/2
Montevideo 1)	\$ per £	50 3/4	50 7/8	50 3/4	51 1/4
Montreal ...	d. per Mil.	4.85 1/2	4.86 1/8	4.85 1/8	4.87 1/8
R.d. Janeiro 1)	Sh. p. tael	7 1/16	7 1/4	7 1/8	7 15/32
Shanghai ...	id. p. \$	3/1 9/16	3/1 1/8	3/0 3/4	3/1 1/4
Singapore ...	peso p. £	2/4 3/16	2/4 3/16	2/4 1/8	2/4 3/8
Valparaiso 2)	Sh. p. yen	39.80	39.90 3/4	39.70	39.80

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Noteering van 8 Jan. 4) Id. v. 15 Jan.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Data	Londen 1) N.York 2)	Data	Londen
11 Jan. 1926	31 1/8 68 3/8	11 Jan. 1926	84/11
12 " 1926	31 1/8 68 3/8	12 " 1926	84/10 1/2
13 " 1926	31 9/16 68 3/8	13 " 1926	84/10 1/2
14 " 1926	31 3/8 68 1/8	14 " 1926	84/11
15 " 1926	31 5/16 67 1/2	15 " 1926	84/11
16 " 1926	31 1/16 67 1/2	16 " 1926	—
17 Jan. 1925	32 3/16 68 3/8	16 Jan. 1925	87/2
20 Juli 1914	24 9/16 54 1/8	20 Juli 1914	84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen	11 Januari 1926	18 Januari 1926
Saldo bij Nederl. Bank..	f —	f 12.650.695,41
Saldo b. d. Bank v. Ned. Gemeenten	" —	" 225.570,09
Voorschot op ult. Dec. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink. bel. en opcenten op Rijksink. bel.	" 63.001.702,27	" 57.062.457,86
Voorsch. aan de koloniën	" 10.190.936,51	" 11.840.061,09
Voorsch. a. h. buitenland	" 217.044.639,33	" 215.740.155,11
Daggeldleeningen tegen onderp. v. Staatssch. brief.	" 2.500.000,—	" 7.200.000,—
Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank Schatkistbilj. in omloop 1)	f 1.116.215,20	f —
Schatkistprom. in omloop	" 154.378.000,—	" 154.376.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk. Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas)	" 72.230.000,—	" 72.230.000,—
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort	" 16.705.307,50	" 16.356.787,50
Schuld a/d. Bk. v. Ned. Gem.	" 48.273.442,48	" 47.006.114,60
1) Waarvan f 37.056.000 vervalen op na 1 April 1927.	" 2.043.926,25	" —

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	2 Januari 1926	9 Januari 1926
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 780.000,—	f 204.000,—
Ind. Schatkistprom. in oml.	" 17.200.000,—	" 15.290.000,—
Ander Schatkistpapier ..	" 1.750.000,—	" 1.750.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	" 5.600.000,—	" 9.414.000,—
Muntbiljetten in omloop.	" 33.259.000,—	" 32.780.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingsgelden v. h. N.-I. muntfonds. ...	" 5.338.000,—	" 5.520.000,—
Id. v. d. N.-I. Postspaarbknk.	" 632.000,—	" 727.000,—
Totaal	f 64.559.000,—	f 65.595.000,—
Aanwez. in 's Lands kassen		

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 18 Januari 1926.

Activa.			
Binnenl. Wis- f	Hfdbk.	47.628.649,27	
sels, Prom., Bijbnk.	"	13.693.595,24	
enz. in disc. Ag. sch.	"	28.467.315,28	f 89.789.559,79
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	
Idem eigen portef. f		247.782.036,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	"	—	247.782.036,—
Beleeningen			
incl. vrsch. Hfdbk. f		45.033.410,14	
in rek.-crt. Bijbnk. "		11.336.335,44	
op onderp. Ag. sch. "		73.305.174,63	
	f	129.674.920,21	
Op Effecten	f	128.497.665,21	
Op Goederen en Spec.	"	1.177.255,—	129.674.920,21
Voorschotten a. h. Rijk	—	
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	43.138.635,—	
Muntmat., Goud	..	395.655.553,09	
	f	438.794.188,09	
Munt, Zilver, enz.	"	25.249.415,01	
Muntmat., Zilver	..	—	464.043.603,10
Effecten			
Belegging Res. fonds. f		6.472.005,79	
id. van 1/6 v. h. kapit.	"	3.990.027,08	10.462.032,87
Gebouwen en Meub. der Bank	5.171.000,—	
Diverse rekeningen	39.427.061,73	
	f	986.350.213,70	

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	6.483.597,96
Bijzondere reserve	12.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	858.812.290,—
Bankassignatiën in omloop	263.392,01
Rek.-Cour. f Het Rijk		14.819.638,06
saldo's: Anderen	f	57.771.067,10
Diverse rekeningen	16.200.228,57
	f	986.350.213,70

Beschikbaar metaalsaldo f 277.143.329,75
 Op de basis van 2/3 metaaldekking " 186.333.273,43
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. .. 1.385.716.645,—
 Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-tings-perc.
18 Jan. '26	438.794	25.249	858.812	72.854	277.143	50
11 " '26	439.764	24.710	884.296	49.961	277.054	50
4 " '26	441.504	23.992	912.277	41.332	274.184	49
28 Dec. '25	442.985	23.965	874.832	43.933	282.607	51
21 " '25	447.381	24.534	863.483	58.803	286.869	51
14 " '25	450.776	23.857	874.779	50.002	289.088	51
19 Jan. '25	504.599	13.558	913.763	61.187	322.719	53
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen ²⁾
18 Jan. 1926	89.790	—	129.675	247.782	39.427
11 " 1926	93.777	—	127.173	247.414	39.832
4 " 1926	94.626	—	138.209	246.941	42.172
28 Dec. 1925	75.777	—	127.070	246.875	38.365
21 " 1925	75.924	—	126.279	246.780	38.460
14 " 1925	74.741	—	127.507	246.716	38.001
19 Jan. 1925	116.998	—	157.068	124.431	94.497
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
5 Dec. 1925..	1.011	1.753	706	965	314
28 Nov. 1925..	1.023	1.711	748	976	311
21 " 1925..	969	1.601	786	973	371
14 " 1925..	969	1.631	794	979	215
7 " 1925..	959	1.733	697	972	290
6 Dec. 1924..	1.064	1.664	825	1.059	567
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
9 Jan. 1926	237.250	—	356.000	49.500	156.150
2 " 1926	230.750	—	355.000	44.000	150.950
26 Dec. 1925	224.250	—	352.500	42.000	145.350
12 Dec. 1925	168.216	41.319	357.934	49.539	128.679
5 " 1925	153.784	41.730	352.539	36.564	118.334
28 Nov. 1925	143.658	41.404	344.066	33.517	110.184
21 " 1925	144.080	42.034	342.138	37.068	110.879
10 Jan. 1925	133.596	52.256	283.955	91.661	111.495
12 Jan. 1924	150.902	62.180	266.509	92.780	141.986
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dts-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-tings-percentage
9 Jan. 1926	—	405.500	—	***	59
2 " 1926	—	115.470	—	***	58
26 Dec. 1925	—	120.720	—	***	57
12 Dec. 1925	16.008	22.449	80.202	77.530	51
5 " 1925	15.629	23.595	87.851	75.109	50
28 Nov. 1925	16.674	25.643	83.063	72.195	49
21 " 1925	16.843	24.945	83.616	67.933	49
10 Jan. 1925	30.318	16.819	76.762	76.524	49
12 Jan. 1924	35.753	23.824	81.136	27.509	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 2/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
13 Jan. 1926	144.252	141.908	289.652	56.250	238.478
6 " 1926	144.673	143.407	293.933	56.250	243.228
30 Dec. 1925	144.556	144.731	296.777	56.250	245.896
23 " 1925	144.622	145.729	301.522	56.250	250.638
16 " 1925	144.802	144.153	295.456	56.250	244.175
9 " 1925	145.008	143.319	290.601	56.250	239.211
14 Jan. 1925	128.569	126.133	287.110	27.000 ²⁾	238.312
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-tings-perc. 1)
13 Jan. '26	44.583	80.007	13.804	114.851	22.094	17 1/8
6 " '26	46.363	87.461	12.002	124.829	21.017	15 3/8
30 Dec. '25	64.088	103.281	8.362	160.682	19.576	11 1/2
23 " '25	45.423	79.796	17.652	108.300	18.643	14 1/2
16 " '25	48.368	78.127	10.719	118.295	20.399	15 1/8
9 " '25	54.368	71.081	8.781	120.226	21.439	16 1/2
14 Jan. '25	50.979	74.386	11.659	117.866	22.186	17 1/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenste francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schatkistbiljetten ¹⁾	Wissels
14 Jan. '26	5.548	1.864	322	571	34.850	5.223	3.286
7 " '26	5.548	1.864	321	568	35.550	5.221	4.732
31 Dec. '25	5.548	1.864	321	565	35.950	5.213	4.184
24 " '25	5.548	1.864	320	563	34.650	5.209	3.693
17 " '25	5.548	1.864	319	563	34.000	5.208	3.428
15 Jan. '25	5.545	1.864	304	573	21.500	4.890	5.981
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitgestelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant. Particulieren	Rekg. Courant. Staat
14 Jan. '26	16	4	2.528	51.328	3.153	40
7 " '26	13	4	2.493	51.983	3.623	48
31 Dec. '25	10	4	2.518	51.085	3.323	12
24 " '25	10	5	2.539	49.933	3.244	11
17 " '25	12	5	2.579	49.628	3.250	31
15 Jan. '25	21	8	3.012	40.797	1.978	15
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bijbut- tent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud- dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee- ningen
7 Jan. 1926	1.208,1	96,6	402,7	1.737,7	3,2
31 Dec. 1925	1.208,1	96,6	402,5	1.914,8	10,3
23 " 1925	1.208,0	96,6	401,8	1.620,4	10,2
15 " 1925	1.207,7	96,6	394,9	1.565,0	8,9
7 " 1925	1.207,3	96,6	402,4	1.593,6	4,8
7 Jan. 1925	780,6	198,7	260,2	1.883,5	8,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg- Crf.	Diverse Passiva	Door Rijksb. geher- disc.
7 Jan. 1926	231,9	744,5	2.732,1	873,7	500,9	503,6
31 Dec. 1925	231,1	589,5	2.960,4	697,0	464,0	473,1
23 " 1925	227,6	660,8	2.623,4	712,5	576,3	601,7
15 " 1925	226,3	689,8	2.566,3	765,0	549,7	585,3
7 " 1925	223,9	675,9	2.734,3	631,1	520,0	582,3
7 Jan. 1925	109,9	1.757,5	1.799,8	897,0	1.616,3	553,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 7 Jan., 31, 23, 15, 7 Dec., resp. 245,1; 133,0; 217,8; 254,3; 198,2 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in millioenen francs.

Data	Metaal incl. bui- tent. saldt Beleen. van tegod in h. buitl. Beleen. van prom.-d. provinciën	Binnen- landsche wissels	Belee- ningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crf. Particu- lieren
14 Jan. '26	395	—	1.110	711	7.609	487
7 " '26	395	85	480	1.140	780	5.200
22 Dec. '25	395	85	480	1.036	798	5.200
17 " '25	395	85	480	1.041	784	5.200
10 " '25	395	85	480	1.077	756	5.200
3 " '25	395	85	480	934	632	5.200
15 Jan. '25	376	85	480	1.518	343	5.200

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal- middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
30 Dec. '25	2.704,3	1.409,3	117,9	749,7	362,8
23 " '25	2.665,3	1.376,8	92,0	764,1	370,0
16 " '25	2.701,6	1.449,3	108,4	619,1	352,7
9 " '25	2.722,3	1.365,3	107,6	679,4	369,6
2 " '25	2.742,6	1.397,6	114,9	643,9	357,7
25 Nov. '25	2.745,9	1.405,5	114,6	624,7	359,5
31 Dec. '24	2.936,5	1.743,6	110,5	314,1	387,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circu- latie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. ¹⁾	Algem. Dek- kings- perc. ²⁾
30 Dec. '25	377,0	1.835,0	2.357,1	117,0	64,4	67,3
23 " '25	359,5	1.895,7	2.275,6	117,0	63,9	66,1
16 " '25	398,5	1.788,2	2.300,5	117,0	66,3	68,7
9 " '25	351,9	1.765,6	2.314,5	116,9	66,7	69,4
2 " '25	339,4	1.742,7	2.313,0	116,9	67,6	70,5
25 Nov. '25	332,3	1.731,5	2.290,8	116,8	68,2	71,1
31 Dec. '24	540,2	1.862,1	2.310,7	112,0	70,4	73,0

¹⁾ Verhouding totale goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totale voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
23 Dec. '25	719	14.118	5.472	1.663	18.629	5.308
16 " '25	721	14.069	5.512	1.690	18.804	5.285
9 " '25	722	14.052	5.417	1.683	18.536	5.343
2 " '25	722	14.006	5.393	1.668	18.492	5.348
25 Nov. '25	722	13.959	5.405	1.656	18.430	5.360
24 Dec. '24	738	13.023	5.578	1.700	18.028	4.814

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 18 Januari 1926.

Gedurende de achter ons liggende berichtsweek heeft ter beurze van Berlijn de gunstige stemming der vorige week in versterkte mate aangehouden. Stimuleerend werken, naast de geldruimte, het bereid stellen van het groote crediet aan den landbouw, de totstandkoming van de Vereinigte Stahlwerke A. G. en de voortdurende vraag naar scheepvaartandeelen. Ook de aankopen der onlangs opgerichte buitenlandse beleggingsmaatschappijen deden hun invloed reeds gevoelen.

Aandeelen Deutsch-Luxemburg. Bergw. bijv. stegen tusschen 1 en 15 Jan. van 56,75 tot 78,25 pCt.; Gelsenkirchen van 61,50 tot 84,50 pCt., Phönix van 57,50 tot 72 pCt., Aand. A. E. G. van 85 tot 92,75 pCt., Siemens en Halske van 65 tot 84,50 pCt., Reichsbank van 140,25 tot 148 en Deutsche Bank van 105 tot 115 pCt.

Te Parijs heerschte groote onzekerheid als gevolg van de ontvangst, welke de regeeringsvoorstellen inzake de financiële regelingen bij de Kamercommissie hebben gehard. Gedurende de geheele beursweek zag het er naar uit, alsof men opnieuw een ernstige crisis tegemoet ging en ook tegen het slot kon dienaangaande nog geen definitief oordeel worden geveld.

Te Londen is men gedurende enkele dagen bevreesd geweest voor een verhooging van het officieel disconto als gevolg van den dienovereenkomstigen maatregel, welke in New York is genomen. Toen echter langzamerhand duidelijk werd, dat hiertoe nog niet zou worden overgegaan, keerde het vertrouwen terug, vooral op de beleggingsmarkt. Toch kon deze geen bepaald vasten grondtoon te hooren geven, doordat vele emissies, welke in de laatste dagen aan de markt zijn gekomen, geen goed onthaal hebben gevonden. In de meeste gevallen moesten de „underwriters” niet onbelangrijke bedragen opnemen, zoodat de desbetreffende fondsen niet geclasseerd zijn en het materiaal voortdurend boven de markt zweeft. Deze omstandigheid is in de eerste plaats wel het gevolg van den gespannen toestand op de geldmarkt, zoodat men zich hier en daar toch reeds met het denkbeeld van een discontoverhoging vertrouwd heeft gemaakt.

Te New York is de markt onregelmatig gebleven. In de positie van de Federal Reserve Bank te New York is weliswaar een niet onaanzienlijke verbetering ingetreden, doch, waar in de maand Januari gewoonlijk gelden naar de centrale credietinstellingen terugvloeiën, is hieruit nog niet de conclusie te trekken, dat de jongste discontoverhoging uitwerking in deze richting heeft gehad. De berichten uit industriële kringen bleven optimistisch, terwijl tevens belangstelling voor verschillende spoorwegaandeelen bleef bestaan.

Ten onzent is de berichtsweek aan onze beurs kalm verlopen. Wat de beleggingsmarkt betreft, viel een tendens tot lichte stijging op te merken, hetgeen ook tot uiting is gekomen voor de nieuwe obligatie-uitgiften. De meeste dezer emissies hebben succes gehad. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106¼, 106¾, 106¾/16; 4¾ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99¾/16, 99½, 99¾/16; 7 pCt. Ned. Indië: 102¼, 102½, 102; 5 pCt. Brazilië 1903 £: 77¾, 77¾, 77¾/16; 8 pCt. Sao Paulo: 102¾, 103¼, 103.

In aansluiting aan deze afdeeling waren ook aandeelen in bankinstellingen, althans wat de hoofdsorten betreft, zeer vast. Deze aandeelen schijnen steeds meer als aantrekkelijke objecten voor beleggingsdoelinden te worden beschouwd. Amsterdamsche Bank: 164½, 168, 169¼; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 78¼, 79, 78¾; Incasso Bank: 117, 117½, 119; Koloniale Bank: 190, 191, 194; Ned. Ind. Handelsbank: 159¾, 159½, 160; Ned. Handel Mij.: 149½, 150¼, 150¾; R'damsche Bankverg.: 70¾, 68½, 69¾; Twentsche Bank: 139.

De rubbermarkt is onzeker geweest. Gedurende het grootste gedeelte der berichtsperiode was de handel in deze afdeeling uitermate gering, in verband waarmede ook slechts geringe koersfluctuaties op te merken zijn geweest. Over het algemeen echter was de tendens tamelijk geanimeerd, totdat tegen het slot een vrij scherpe daling intrad. De aanleiding hiertoe werd gevormd door de reactie in den rubberprijs te Londen en door de verwachting omtrent een nieuwe uitbreiding van den voorraad. Toch zijn de koersverliezen nog klein geweest in vergelijking met de daling van enkele weken geleden. Als verklaring kan dienen enerzijds de sterke technische positie van de markt — door het bestaan van een contraminepartij — anderzijds het feit, dat rubberaandeelen in de laatste weken in krachtiger handen zijn overgegaan. Amstemsd Rubber: 372¾, 359¼, 347½; Deli Batavia Rubber: 273, 264, 253¾; Hessa Rubber: 500½, 478, 460½; Indische Rubber: 480, 475, 450; Kali Telepak: 405, 374, 372; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 330,

328, 325; R'dam Tapanoeli: 190, 177, 169½; Serbadjadi: 400½, 382½, 369; Sumatra Rubber: 393, 376, 356; Wai Sumatra Rubber: 364, 354, 338.

De afdeling voor *tabaksaandeelen* schijnt niet meer zulk een onbreukelijk verband met rubberaandeelen te bezitten. Althans waren de koersverliezen, welke per saldo hier geconstateerd konden worden, niet van omvangrijken aard. Wel bleef de belangstelling gering en kwamen hier en daar reacties voor, doch het vooruitzicht op de mogelijkheid van berichten, welke meer in het bijzonder de tabaksmarkt kunnen beïnvloeden — in verband met de voorjaarsinschrijvingen — heeft tot gevolg gehad, dat de desbetreffende aandelen een meer zelfstandig verloop hebben aangetoond. Arendsburg: 549, 539, 538; Besoeki Tabak: 244, 250, 264; Deli Batavia: 429½, 424, 420; Deli Mij.: 411½, 408, 400½; de Oostkust: 239½, 234, 235; Senembah: 507, 501¾, 495¾.

Suikeraandeelen waren tamelijk veronachtzaamd, doch niet ongeaanmeerd. Het bericht van een nieuwe afdoening door de V.J.S.P. heeft stimulerend gewerkt, terwijl ook het vrij stabiele prijsverloop van Cubasuiker te New York er toe heeft bijgedragen, dat de verkoopdrang is ingekrompen. Dit heeft tot gevolg gehad, dat er een lichte koersverbetering kon intreden, met name voor aandelen Handelsvereniging „Amsterdam”. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 160%, 161½, 161¼; Handelsverg. Amsterdam: 614, 620, 621¼; Java Cultuur Mij.: 325½, 334, 333½; Ned. Ind. Suiker Unie: 214½, 219; Poerworedjo: 107, 107½, 109; Tjepper: 590, 605, 600, 598; Tjeweng Lestari: 217, 223, 226.

De markt voor *petroleumaandeelen* heeft nogal teleurstelling gewekt, althans in zooverre het aandelen Koninklijke Petroleum betreft. De berichten omtrent oneenigheid met den bekenden heer Gulbenkian hebben de vrees voor verwickelingen doen ontstaan, welke aanleiding tot eenige verkoopen is geweest. Ook van buitenlandsche zijde was de vraag niet zoo omvangrijk. Daarentegen is de belangstelling voor de laag genoteerde petroleumaandeelen nog vrij groot gebleven, met name voor aandelen Perlak en Peudawa. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 398½, 389½, 380%; Geë. Holl. Petr. Mij.: 216½, 214½; Kon. Petr. Mij.: 419, 407½, 405½; Perlak Petr. Mij.: 72½, 75½, 83, 82½; Peudawa: 46, 44, 44½, 44½.

Scheepvaartandeelen hebben bijna geen belangstelling getrokken, zoodat hier en daar zelfs een lichte inzuinking van het koerspeil plaats heeft gevonden. Holland Amerika Lijn: 63, 62½, 62¼; Java China Japan Lijn: 128, 127½, 127; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 82½, 83, 82½; Ned. Scheepvaart Unie: 165, 164½, 165½; Stoomvaart Mij. Nederland: 173, 173¾, 171¼.

De afdeling voor *mijnaandeelen* heeft aanvankelijk een opgewekt verloop gehad, in het bijzonder voor aandelen Redjang Lebong, in verband met verwachtingen omtrent belangwekkende exploitatierapporten. Toen deze uitbleven, viel weder een achteruitgang van het koerspeil op te merken. Alg. Exploratie Mij.: 138, 135, 132; Billiton 1e Rubriek: 625, 618, 610; Redjang Lebong: 330½, 340, 330; Singkep Tin: 245, 242, 239½.

Op de markt voor *binnenlandsche industriële aandelen* vielen enkele opvallende koersverschillen te registreren. Sterk gevraagd bleken aandelen Gouda Kaarsenfabriek, benevens aandelen Jurgens, hoewel bij laatstgenoemde het hoogste peil niet behouden kon blijven. De mededeelingen van de directie op de jongste algemeene vergadering schijnen ter beurze nog te hebben doorgewerkt. Voor aandelen in kunstzijde-ondernemingen viel geen belangstelling te ontdekken; integendeel werden deze soorten iets lager gewaardeerd, met, tegen het slot, een lichte neiging tot verbetering. Centrale Suiker Mij.: 127½, 128½; Gouda Kon. Stearine Kaarsenfabriek: 235, 244, 250, 260; Holl. Kunstzijde Industrie: 130, 125½, 125½; Jurgens: 144½, 149½, 145½; Maekubee: 148¾, 145¼, 142¼; Ned. Kunstzijdefabriek: 318, 323, 315, 318; Philips Gloeilampen: 360, 364½.

De *Amerikaansche afdeling* bleef kalm, met uitzondering van een iets uitgebreider handel voor sommige fondsen, zooals Intercontinental Rubber en gewone aandelen Wabash Railway. Anaconda Copper: 98½, 97½, 96½; Studebaker: 58½, 57½, 55½; United States Steel Corp.: 133½, 135¾, 133½; Atchison Topeca: 133½, 132½, 131½; Erie: 37½, 36, 36½; New York Ontario & Western: 29½, 28½, 28; Union Pacific Railroad: 149, 148, 148½; Wabash Railway: 52¼, 49½, 49¼.

De *geldmarkt* is voortdurend ruim geweest. Prolongatie was doorgaans à 2½ pCt. verkrijgbaar en de notering daalde op den laatsten beursdag der berichtperiode zelfs tot 2½ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

19 Januari 1926.

Het heeft er inderdaad allen schijn van of voorloopig althans het artikel tarwe in rustigen banen gekomen is. Wij schreven hierover reeds vorige week. Ook in de afgelopen week hebben de fluctuaties niet veel te beteekenen. Van 11 tot 18 Januari daalde de Mei-termijn te Chicago van 1,75½ tot 1,74¼, terwijl wij in dezelfde periode in Winnipeg een stijging vinden van 1,58¼ tot 1,59. Minder vast beeld toonen de Argentijnsche markten, waar Buenos Aires daalde van 14,65 tot 14,30 en Rosario van 15,10 tot 14,75. Er is dan ook wel eenige aandrang geweest van Argentinië om tarwe te verkoopen en enkele ladingen werden verhandeld o.a. één naar Italië, terwijl ook andere landen van het Continent belangstelling toonden. Over het algemeen was de vraag iets beter, althans op het Continent; in Engeland daarentegen is men voldoende voorzien en de omzet is dientengevolge slechts gering. De verschepingen van tarwe van Argentinië waren nog onbeteekenend klein wat den duur van de suprematie van Canada alweer verlengt. Australië is reeds begonnen op flinke schaal te verschepen, maar slechts de helft gaat naar Europa, de andere helft wordt door het verre Oosten opgenomen. Deze week vinden wij geen verschepingen van Rusland vermeld; evenwel is Rusland voortdurend aan de markt en er werd zelfs een kleine lading tarwe verhandeld voor verscheping van Leningrad naar Frankrijk. Dat er in het Noorden van Rusland tarwe voor export beschikbaar zou zijn, vestigt wel den indruk, dat de oogst ten slotte toch goed is en het heeft er allen schijn van, dat nu de prijzen voor tarwe zoo veel hoger zijn, de Russische boeren wederom tarwe aan de markt brengen. Duitschland kocht vrij regelmatig tarwe, evenwel geen groote kwantiteiten. Tezelfdertijd blijft men Duitsche tarwe voor export aanbieden, zonder evenwel veel aandacht te trekken.

Over de oogsten valt deze week niet veel nieuws te vertellen. In de Vereenigde Staten is in de meeste streken de sneeuwbedekking onvoldoende, zoodat plotseling invallende koude zonder sneeuw gevaarlijk zou kunnen zijn voor de wintertarwe. In Argentinië was het weer afwisselend goed en regenachtig, zonder dat dit blijkbaar veel invloed op de oogsten heeft uitgeoefend.

De rogge markt is weinig veranderd; Amerikaansche rogge wordt in Europa bijna niet verhandeld, slechts een enkele verscheping vinden wij nu en dan, meestal naar Scandinavië. Duitsche en Poolsche rogge wordt nog steeds aangeboden; tot lage prijzen bestaat er voor deze en ook voor Russische rogge wel eenige vraag, maar de markt is toch nog verre van vast.

Mais heeft al een zeer flauwe week achter den rug. Argentinië verraste door buitengewoon groote verschepingen; volgens vroeger ontvangen berichten zou de oogst bijna verscheept zijn, terwijl de verschepingen der laatste weken meer den indruk vestigen, alsof men eerst met verschepen begint. De Plataverschepers offereerden zelf ook tot lagere prijzen, maar de Engelsche markt brak dusdanig, dat er voor de afladers geen sprake was hun prijzen te maken, althans niet voor reeds vervulde of spoedig te vervulde mais. Voor Maart/April-aflading daarentegen betaalden speculanten in Engeland zeer veel hogere prijzen. Ook de Amerikaansche markten konden zich aan de flauwe stemming van Europa niet geheel onttrekken en daalden geregeld, zonder dat dit tot nieuwe exportzaken aanleiding kon geven, daar de waarde van de Amerikaansche mais in de Europeesche markten aanzienlijk lager is dan waartoe zij in Amerika koopbaar is.

Van de Balkanlanden waren er ook offerten van gedroogde mais tot belangrijk lagere prijzen, zoodat hierin veel zaken tot stand kwamen, gedeeltelijk met de kwaliteit zelfs van gedroogde mais niet goed vertrouwt, gedeeltelijk ook omdat in de importmarkten naar verhouding billijker te koop was. Ook voor latere verscheping waren de Donaukanten aanzienlijk lager aan de markt. Plata offereert op ruime schaal voor nieuwe oogstposities, doch de prijzen blijven vrij stabiel; in de meeste markten wordt er door de tweede-hands-verkoopten lager afgegeven dan de verschepers vragen. Zuid-Afrika biedt weinig aan, maar ook dit land laadde nog heel wat mais af, zoodat het totaal der verschepingen in de afgelopen week zeer groot is, nl. 795.000 qrs. tegen 480.000 qrs. verleden jaar in de overeenkomstige week.

Onder invloed van de flauwe maismarkt was ook gerst gedrukt. In Winnipeg fluctueerde de markt slechts weinig, maar het bleek steeds onmogelijk tot de volle Amerikaansche pariteit in Europa koopers te vinden; toch wordt er nogal regelmatig gerst afgeladen, omdat sommige verschepers scheepsruimte hebben en geen andere artikelen

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
16 Jan. '26	173 $\frac{1}{8}$	83 $\frac{1}{8}$	45	14,40	7,80	16,10
9 " '26	175 $\frac{1}{8}$	88 $\frac{1}{8}$	45 $\frac{1}{8}$	14,95	7,95	16,40
16 Jan. '25	185 $\frac{1}{8}$	133 $\frac{3}{8}$	61 $\frac{1}{8}$	16,05	11,05 ¹⁾	23,55
16 Jan. '24	109 $\frac{3}{8}$	79 $\frac{1}{8}$	47 $\frac{1}{8}$	11,10 ¹⁾	9,55 ¹⁾	20,25 ¹⁾
16 Jan. '23	121 $\frac{1}{8}$	74 $\frac{1}{8}$	45 $\frac{1}{8}$	11,80	8,55 ¹⁾	18,45
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Januari.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	18 Jan. 1926	11 Jan. 1926	19 Jan. 1925
Tarwe (Manitoba III) ..1	16,75	16,85	* 18,75
Rogge (No. 2 Western) ...1	11,45	11,50	16,70
Mais (La Plata)2	187,—	194,—	249,—
Gerst (48 lb. malting)....2	184,—	185,—	266,—
Haver1	10,85	10,50	13,80
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ..1	14,50	14,40	14,60
Lijnzaad (La Plata)3	372,—	377,—	504,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10/16 Januari 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	10/16 Januari 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	13.539	32.794	23.134	701	701	—	33.495	23.134
Rogge.....	3.364	10.039	1.310	—	—	—	10.039	1.310
Boekweit.....	1.423	1.891	4.637	90	90	150	1.931	4.787
Mais.....	11.037	48.253	50.351	3.645	8.967	4.890	57.220	55.241
Gerst.....	11.048	15.263	5.921	75	75	600	15.338	6.521
Haver.....	2.581	5.009	2.827	—	200	—	5.209	2.827
Lijnzaad.....	1.221	8.341	18.682	2.705	5.498	2.287	13.839	20.969
Lijnkoek.....	5.129	13.658	5.317	—	—	—	13.658	5.317
Tarwemeel.....	3.023	4.442	10.088	389	534	2.454	4.976	12.542
Andere meelsoorten....	282	685	905	—	—	—	685	905

kunnen vinden om de ruimte mee op te vullen. De Sovjet-regering heeft in Rotterdam nog aanzienlijke voorraden opgeslagen, die zij gaarne zou verkoopen, maar de koopers houden zich teruggetrokken.

In de exportmarkten veranderden de haver-prijzen slechts zeer weinig, doch in Europa was er bijna geen belangstelling voor het artikel, behalve in de Engelsche markt, waar men stoomende Platahaver, zij het ook tot lagere prijzen, vrij regelmatig verhandelde; ten onzent is ook dit artikel sterk gedrukt.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren deze week kalm gestemd met uitzondering van Java, alwaar eene vaste stemming heerschte.

In Amerika waren de noteeringen zoowel voor Spot Centrifugals alsook op de termijnmarkt dan ook nagenoeg onveranderd.

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 47.000 tons, de versmeltingen 47.000 tons (tegen 34.000 tons in 1925) en de voorraden 76.000 tons.

Voor prompte Cubasuiker, waarin slechts kleine transacties plaats vonden, werd ongeveer 2% d.c. c. & fr. New York betaald, terwijl de noteering voor Februari/Maart ongeveer sh. 11/3 c.i.f. Europa was.

De Cuba statistiek luidt als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 9 Jan. ..	127.819	113.702	102.154
Totaal 1 Dec. '25-9 Jan. '26 ..	265.854	234.381	184.560
Aantal werkende fabrieken....	142	145	147
Weekexport 9 Jan.	71.322	68.466	55.175
Totale export sedert 1-9 Jan. ..	122.979	148.576	93.649
Totale voorraad op 9 Jan.	172.489	87.251	90.911
Consumptie.....	1.574	Zware regens	—

In Engeland verlaagden raffinadeurs de prijzen voor hun product met 3 d. en 6 d. al naar gelang van den leveringstermijn.

De Board of Trade-statistiek over December werd met de volgende cijfers gepubliceerd:

	December		Januari/Dec.	
	1925	1924	1925	1924
Import Ruwsuiker ...	163.389	58.169	1.351.369	1.159.486
„ Geraffineerd ..	89.401	92.345	769.952	595.254
Totaal.....	252.790	150.514	2.121.321	1.754.740
Voorraad in Entrepot	358.250	133.250	—	—
„ in Raffinaderij	57.350	22.650	—	—
Opbrengst ..	63.814	46.073	876.950	868.400
Tot. binnenl. verbruik	120.526	124.679	1.662.981	1.563.137
Totale Export ..	5.328	5.403	68.784	89.236
Voorr. op 30 Nov. ...	1925 { 292.100	1924 { 147.700 tons		
„ „ 31 Dec.....	415.600	155.900		
Niet berekend verlies op raffinade		3.436	12.232	„

In Frankrijk zal de a.s. bietoogst, volgens rondvraag aan de fabrieken, 675.000 tons (geraffineerd) bedragen tegen 750.000 tons verleden jaar.

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1925/26	1924/25	1923/24
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Dec.	1.051.000	885.000	744.000
Tsjechoslowakije 1 Dec.	780.000	706.000	593.000
Frankrijk 1 Dec.	378.000	305.000	208.000
Nederland 1 Dec.	235.000	198.000	124.000
België 1 Dec.	168.000	153.000	123.000
Engeland 1 Jan.	434.000	162.000	164.000
Europa..	3.046.000	2.409.000	1.956.000
V.S. Atlant. havens 13 Jan. ..	76.000	36.000	24.000
Cuba 9 Jan. alle havens	172.000	87.000	91.000
Totaal ..	3.294.000	2.532.000	2.071.000

Op Java was de markt de afgelopen week vast gestemd. Door de V.I.S.P. kwamen weer verkoopen tot stand in suiker uit oogst 1926, grotendeels bestaande uit No. 16 & hooger; voor een postje Superieur werd f 10% betaalk. In de tweede hand werd voor disponibele Superieure Suiker van f 10% tot f 11% betaald en voor No. 16 en hooger van f 10% tot f 10%. De afschepingen gedurende December hebben 137.000 tons bedragen.

Hier te lande liepen in het begin der week de prijzen wegens geringen ondernemingslust ongeveer f $\frac{1}{4}$ terug. De vaste stemming der Javamarct veroorzaakte echter meerdere vraag, waardoor prijzen zich weder met ongeveer f $\frac{1}{8}$ herstelden. De markt sloot in kalme stemming op de volgende noteeringen:

Januari	f 16 $\frac{3}{8}$
Mei	„ 17 $\frac{1}{2}$
Augustus	„ 17 $\frac{3}{8}$

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam Maart	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Januari	
18 Jan. '26	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
11 Jan. '26	f 17 $\frac{1}{4}$	31/9	13/10 $\frac{1}{2}$	11/-	4,11
18 Jan. '25	„ 17 $\frac{3}{16}$	31/9	13/9	11/-	4,11
18 Jan. '24	„ 20 $\frac{1}{8}$	37/-	18/-	14/-	4,59
18 Jan. '24	„ 32 $\frac{3}{8}$	62/9	25/6	25/6	6,65
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88°	18/-	—	—	3,26
	f 11 $\frac{13}{32}$				
	basis 99°				
	f 11 $\frac{13}{32}$				

¹⁾ Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Loco.)

	14 Jan. 1926	8 Jan. 1926	31 Dec. 1925	14 Jan. 1925	14 Jan. 1924
New York voor Middling ...	20,70 c	20,75 c	20,70 c	24,15 c	34,05 c
New Orleans voor Middling ...	20,14 c	— c	20,— c	23,60 c	33,50 c
Liverpool voor Middling ...	10,80 d	10,54 d	10,27 d	13,07 d	19,61d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.
Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 8 Jan. '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	6898	6624	5080
Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1428	1602	1250
„ „ t Vasteland etc.	2776	2566	1877
„ „ Japan.....	635	522	387

Voorraden.
(In duizendtallen balen).

	8 Jan. '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens.....	1639	1613	1006
Binnenland	2019	1473	1035
New York	95	206	177
New Orleans	490	439	241
Liverpool	593	608	440

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 13 Januari 1926.

De Amerikaansche katoenmarkt is deze week wat vaster geweest en aanvoeren en export zijn beter dan het vorig seizoen. De vraag naar katoen is toegenomen en de beide laatste dagen heeft men elken dag meer dan 10.000 balen verkocht. Egyptische soorten toonen slechts weinig verandering en de markt is rustig. Tot nu toe bedragen de aanvoeren in Alexandrië ongeveer een half miljoen cantars minder dan verleden jaar.

De Amerikaansche garenmarkt is wat vaster en de vraag schijnt wel beter te worden. De ondervindingen van koopers schijnen nog al te varieeren. Grove nummers zijn moeilijk te verkoopen behalve tegen de prijzen van een week geleden. Voor de meeste mulegarens bestaat geen gebrek aan vraag, doch het prijsidee van koopers en verkoopers varieert dikwijls van een farthing tot een penny per pond; toch worden er geregeld zaken afgesloten en speciaal in ringgarens schijnt nog wel wat gedaan te zijn. Ook toont men belangstelling voor mulegarens voor exportverrijen, hoewel ook verschillende producenten goede zaken voor het binnenland rapporteeren. Spinners doen hun uiterste best om meer loonnende prijzen te bedingen. De recomandatatie van de Master's Federation om de productie verder in te krimpen, door nog een extra dag per week stop te zetten, dus totaal 17½ uur per week, stelde verkoopers gisteren tegen het einde van den dag in staat, een wat vastere houding aan te nemen. Egyptische stapels toonen nog geen verbetering. De vraag is sedert de vacantedagen niet toegenomen en zaken beperken zich voornamelijk voor directe behoefte. Verkoopen voor export zijn slechts gering. De cijfers van den Board of Trade voor de garenexporten over December bedroegen 17.947.100 lbs, hetgeen een vermeerdering beteekent van 4 miljoen lbs. vergeleken met de cijfers over November, doch slechts 192.000 lbs meer dan j.l. October. Vergeleken met December 1923 zijn deze exporten thans meer dan 6½ miljoen pond hooger en met dezelfde maand verleden jaar bijna 4½ miljoen pond hooger. Wij stipuleeren nogmaals, dat Holland en Duitschland meer dan de helft der December-exporten hebben afgenomen.

De vraag naar manufacturen is grooter dan het resultaat der geboekte orders. Prijzen zijn vast met neiging tot stijgen, voornamelijk ten gevolge van de vastere houding der spinners in verband met de voorgenomen inkrimping van den werktijd. Het is een bemoedigend teeken, dat de veilingen in Shanghai weer begonnen zijn en men hoopt algemeen, dat de handel op deze belangrijke markt spoedig weer van meer beteekenis moge worden, daar er momenteel slechts kleine hoeveelheden voor directe behoefte gekocht worden. De vraag van Indië ontwikkelt zich niet als men wel gehoopt had en koopers wachten klaarblijkelijk tot het psychologische moment waarop zij tot koopen overgaan. Voor de Straits en andere markten gaat

in diverse styles wat om, doch de handel is over het algemeen zeer onregelmatig en slechts in enkele gevallen heeft men bevredigende posten afgesloten.

6 Jan. 13 Jan. Oost. koersen. 5 Jan. 12 Jan.
Liverpoolnoteeringen. T.T.op Br. Indië 1/6 5/8 1/6 5/8
F.G.F. Sakellaridis 17,70 17,85 T.T.op Hongkong 2/4 5/8 2/4 5/8
G.F. No. 1 Oomra 7,20 7,50 T.T.op Shanghai 3/1 3/1

KOFFIE.

De markt bleef ook gedurende de afgelopen week vast gestemd met niet onbelangrijken afzet, vooral voor uitvoer. De vraag van de zijde der binnenlandsche consumptie is daarentegen nog altijd vrij matig, hoewel ook in dit opzicht wel eenige verbetering valt waar te nemen.

Op de termijnmarkt liepen de prijzen nog ongeveer 1 a 1½ ct. verder op in navolging van de markt te New York. De houding van de productielanden, in de eerste plaats van Brazilië en van Nederlandsch-Indië, is nog altijd zodanig, dat de daar geldende noteeringen hooger uitkomen dan de prijzen, die hier voor loco te maken zijn, en het is te vreezen, dat deze wanverhouding zal blijven voortbestaan zoolang de consumptie zich tevreden blijft stellen met zich te voorzien van „de hand in den mond”.

Volgens telegrafisch bericht uit Brazilië bedroeg de voorraad, op 31 December ll. aanwezig in de Gouvernements-pakhuisen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo, 4.383.000 balen.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 108/- a 109/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 110/- a 111/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 86/6 a 87/-.

Van Robusta op afloading zijn de aanbiedingen van Nederlandsch-Indië op het oogenblik ongeveer:

Palembang Robusta, Jan./Febr. verscheping, 52½ a 53 ct.; Mandheling Robusta, Jan./Mrt. verscheping, 56 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Jan./Mrt. verscheping, 58½ ct., alles per ½ KG., c.i.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen werden deze week verhoogd voor Superior Santos van 67 ct. op 68 ct. per ½ KG. en voor Robusta van 57 ct. op 58 ct.

De noteeringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
19 Jan.	60	57 7/8	56	55 5/8	56 1/4	54 3/4	52 7/8	51 1/2
12 „	59	56 5/8	54 7/8	54 3/4	54 1/4	52 5/8	50 5/8	49 3/4
5 „	56 1/2	54 5/8	52 1/4	52 3/8	52 3/8	50 3/4	48 5/8	47 5/8
29 Dec.	54 1/4	52 1/8	50 1/8	49 3/4	50	48 1/8	46	44 5/8

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
18 Jan.	\$ 17,65	\$ 17,60	\$ 17,15	\$ 16,95
11 „	„ 17,54	„ 17,49	„ 17,13	„ 16,90
4 „	„ 17,52	„ 17,45	„ 16,71	„ 16,54
28 Dec.	„ 16,82	„ 16,60	„ 15,92	„ —

Rotterdam, 19 Januari 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
18 Jan. 1926	314.000	25.050	1.307.000	27.800	7 1/2
11 „ 1926	312.000	24.775	1.193.000	27.500	7 7/10
4 „ 1926	263.000	23.825	1.276.000	27.500	7 7/8
19 Jan. 1925	369.000	38.000	1.780.000	42.000	6 1/8

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelooopen week	Sedert 1 Juli	Afgelooopen week	Sedert 1 Juli
16 Jan. 1926 --	75.000	2.908.000	184.000	5.107.000
17 „ 1925 --	26.000	2.496.000	178.000	5.936.000

¹⁾ In Reis.

THEE.

In de afgelopen week werd de eerste theeveiling van het jaar gehouden. Het aanbod omvatte ruim 11.500 kisten Nederlandsche thee. De stemming was vast, doch nogal onregel-

matig wat betreft de betere bladsoorten. Oranje Pecco's waren b.v. minder gevraagd dan in vorige veiling en werd 2 à 6 cts. lager afgedaan dan in vorige veiling. Daarentegen waren gruissoorten zeer gevraagd en konden vooral de ordinaire gruissteeën dikwijls een avans boeken van 3 tot 7 cts. De middenprijs der veiling zal op ongeveer 104 cts. komen te staan, welk prijsniveau al reeds dat van verleden jaar overtreft. Het binnen- en buitenland waren ongeveer even sterk in de markt, doch de mindere belangstelling voor de betere bladsorteringen moet toegeschreven worden aan mindere vraag van de zijde van Oost-Europa.

De maandstaat van den Board of Trade over December, geeft op ult. der maand een voorraad in entrepot in het Vereenigd Koninkrijk te zien van 203,7 miljoen lbs. Vergeleken bij een maand geleden, is de voorraad slechts ruim 14½ miljoen lbs. toegenomen, welke toename gunstig afsteekt bij die van de overeenkomstige periode in 1924, toen deze met bijna 28 miljoen lbs. toenam. De voorraden in entrepot, die op ult. November nog 17 miljoen lbs. hooger waren dan die op hetzelfde tijdstip in 1924, gaven op ult. December nog slechts een vermeerdering te zien, vergeleken bij verleden jaar, van ongeveer 4 miljoen lbs.

RUBBER.

De opening van de rubbermarkt was tamelijk flauw met een aanzienlijke vermeerdering van de voorraden in Londen. Het bericht, dat de aanvoeren in de Vereenigde Staten gedurende December ca. 11.000 tons grooter zijn geweest dan het verbruik, was eveneens een reden voor verdere prijsdaling. De slotnoteeringen luiden als volgt:

Ia Crepe	einde voorafgaande week	
Januari	2,34½	2,47½
Januari/Maart	2,21½	2,35
April/Juni	2,06½	2,08½

AMSTERDAMSCHER RUBBERSTATISTIEK.

(Nederlandsche Vereeniging voor den Rubberhandel).

Voorraad 1 December 1925....	71.309 Kg.
Aanvoer December 1925....	95.639 „
Bijeen	166.948 Kg.
Aflevering December 1925....	89.706 „
Voorraad 31 December 1925....	77.242 Kg.

STEENKOLEN.

Sinds ons laatste rapport zijn alle markten vaster geworden en waarlijk niet alleen voor huisbrandkolen. Op het oogenblik wordt in Durham voor gewone stoomkolen 16/- f.o.b. gevraagd, wat ruim 2/- hooger is dan enkele maanden geleden. Zonder eenigen twijfel werpen de gebeurtenissen hare schaduwen vooruit. Men vreest algemeen, dat het in Mei a.s. in Engeland, op grond van de wederzijdsche, onverzoonlijke houding tusschen mijneigenaars en mijnwerkers tot een conflict zal komen, waarvan de duur niet te overzien zal zijn, ook al moge de Regeering beter zijn toegerust om de nadeelige gevolgen voor de gemeenschap af te wenden, dan in Augustus van het vorige jaar het geval was. Daarbij komen de transportmoeilijkheden als gevolg van sneeuw, ijs en mist, welke evenzeer factoren zijn om aan de markt vastheid te geven, welk laatste vooral geldt voor Westfalen en Holland.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 10,75
Durham Ongezeefde	„ 12,—
Cardiff Ongezeefde	„ 13,50
Schotsche Gezeefde	„ 11,—
Yorkshire Gewasschen Doubles	„ 14,—
Westfaalsche Veförder	„ 10,50
„ Vetstukken	„ 12,75
„ Smeenootjes	„ 12,25
„ Gasvlamförder	„ 10,50
„ Gietcokes	„ 15,—

alles per ton van 1000 KG., franco station R'dam/A'dam.

Westfaalsche bruinkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10,15. Markt prijshoudend. 19 Januari 1926.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt heeft zich niet verbeterd en zelfs voor kleinere booten was het moeilijk een definitieve lading te vinden. Tonnage wordt in iedere grootte ruimschoots aangeboden, zoodat de vrachten aan den lagen kant waren. De eenige afsluitingen, die deze week plaats vonden was een handige lading van 21.000 qtrs. van de Northern Range naar Avonmouth tegen 2/9 per qtr. zwaar graan met de optie van andere U.K. havens tegen 2/10½, 1/15 Februari en een lading van 7000 tons van West St. John naar de Middellandsche Zee tegen 17 cents per 100 lbs. één, 17½ twee, 18 drie loshavens per

denzelfden termijn. Voor prompte belading werden berth parcels geboekt van Baltimore naar Hamburg tegen 11 cents en naar Rotterdam tegen 10½ cents.

De suikermarkt was één van de weinige markten, die levendig was. Er werden ladingen in iedere hoeveelheid aangeboden, doch de voldoende aanwezigheid van tonnage veroorzaakte, dat de vrachten tegen het einde der week minder werden. Van Cuba naar U. K./Continent werd 5/5700 tons bevracht tegen 18/- per Jan./Febr. en een 4600 tonner tegen 18/6 per begin Februari. Een boot werd voor maximum 3500 tons bevracht van San Domingo naar U. K./Continent tegen 19/-, optie belading te Cuba tegen 19/3 en verder de optie van St. John of Halifax tegen 18½ cents per 100 lbs., begin Febr.

Ook de North Pacific was kalm en er zijn geen definitieve orders aan de markt. Tonnage wordt voldoende aangeboden tegen 33/9, evtl. 32/6 Jan./Febr. belading, doch zonder gevolg. Ook ruimte per lijnboot wordt tevergeefs aangeboden.

De River Plate is nog slechter geworden en de vrachten zijn gezakt. De laatste afsluiting was tegen 15/- van Upriver per Jan./Febr. Vele booten zijn reeds in ballast vertrokken naar Zuid-Afrika en Australië, ofschoon de River Plate anders als regel de clou van het seizoen is. Op het oogenblik is het uitzicht niet bemoedigend. Voor nieuwe maïs werd minstens een half dozijn booten bevracht gedurende deze week tegen 22/- voor belading vanaf 15 April en later.

Ook de chilialpeter vrachtenmarkt vertoont in geen enkel opzicht verbetering en de bevrachters willen geen gebruik maken van de tonnage, die wordt aangeboden, bereid om in ballast van de Plate naar Chili te komen.

Van Wladivostock en Dalny vond deze week geen enkele afsluiting plaats; daartegenover was Australië in het begin der week tamelijk levendig en nam verscheidene booten per Jan./Febr. van Zuid-Australië/Victoria/Sydney op basis van 43/6 voor een 6400 tonner, 42/6 voor een 7000 tonner naar de Middellandsche Zee/U. K./Continent, in één geval met de optie Japan tegen 24/-.

Van Burmah bestond niet veel vraag. In het begin der week werd een 7000 tonner gedaan naar Holland direct voor Maart-belading tegen 26/3, doch tegen het einde der week was een 10.000 tonner zoo goed als bevracht tegen 25/- naar dezelfde bestemming en per denzelfden termijn. Van Bombay werd een boot gedaan naar 3 havens Japan voor katoen tegen 8½ yen, Januari.

Van Zuid-Afrika was in maïs niets te doen, doch kolen waren tamelijk levendig. Van Durban naar Sabang werd 9/- tot 10/- betaald, Perim 11/-, Singapore 10/-. Van Mauritius werd een 9000 tonner bevracht naar U. K. tegen 22/6 basis één haven en een 5200 tonner tegen 23/6, beide per Feb.

Van Sulina werd wederom bevracht op basis van 15/3 tot 16/-. Ook van de Zwarte Zee was meer vraag en verscheidene booten werden gedaan tegen 12/6 tot 13/- U. K./Cont. De Middellandsche Zee is iets kalmer geworden. Erts betaalde: Melilla/Rotterdam 5/6, IJmuiden 6/- (3800 tonner), Port Breira/Middlesboro 6/6, Bona/Garston 6/6. In fosfaat gaat weinig om. Van de Golf van Biscaye is iets meer te doen, doch de vrachten bleven onveranderd. Bilbao/Cardiff betaalde 6/7½, Grangemouth 7/-.

Voor time-charter heeft Amerika nog het meeste interesse en wel speciaal voor booten voor lumbervvaart op basis van 90 cents. Britsche lijnen zijn in de markt voor een boot van 8000 tons, d.w. voor een Zuid-Amerika rondvaart, open teruglevering U. K., waarvoor 3/3 wordt geïndiceerd.

De Amerikaansche kolenvrachtenmarkt bleef kalm, doch de vrachten vertoonden een neiging tot stijgen. Van Hampton Roads naar Rio werd een kleine boot gedaan per Januari tegen \$ 3,65, hetgeen voor grootere booten kan worden herhaald.

De uitgaande vrachten voor kolen van Engeland zijn iets gezakt, behalve voor Zuid-Amerikaansche bestemmingen. Van Zuid-Wales werd betaald: Rouaan 3/9, Marseille 9/6, Port Said 11/3, Hongkong 18/6, Buenos-Aires 18/3 en van de Oostkust: Hamburg 4/6, Rotterdam 3/7½, Rouaan 3/10½, Genua 9/3, Constantinopel 11/-, Noordelijke staten 8/-.

RIJNVAART.

Week van 10 tjm. 16 Januari 1926.

De aanvoeren van zeezijde bleven gering. Scheepsruimte was meer dan voldoende beschikbaar. De Rijnvracht voor erts bedroeg gemiddeld f 0,35 met ¼ en f 0,45 met ½ lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het f 0,85 en f 1,— tarief.

Het grootste gedeelte der leeg geworden schepen sleepte wegens gebrek aan lading leeg naar de Ruhrhavens om aldaar kolen te laden.

De waterstand bleef vallend, doch gunstig. In de Ruhrhavens bleef de vraag naar ruimte toenemen, en trad een verdere verbetering in de vrachtenmarkt in.